

STREŽENJE
KONJIZENSKA
V ČELJU

Glasilo kolektiva rudnika lignita Velenje

rudar

Priloga — Informator

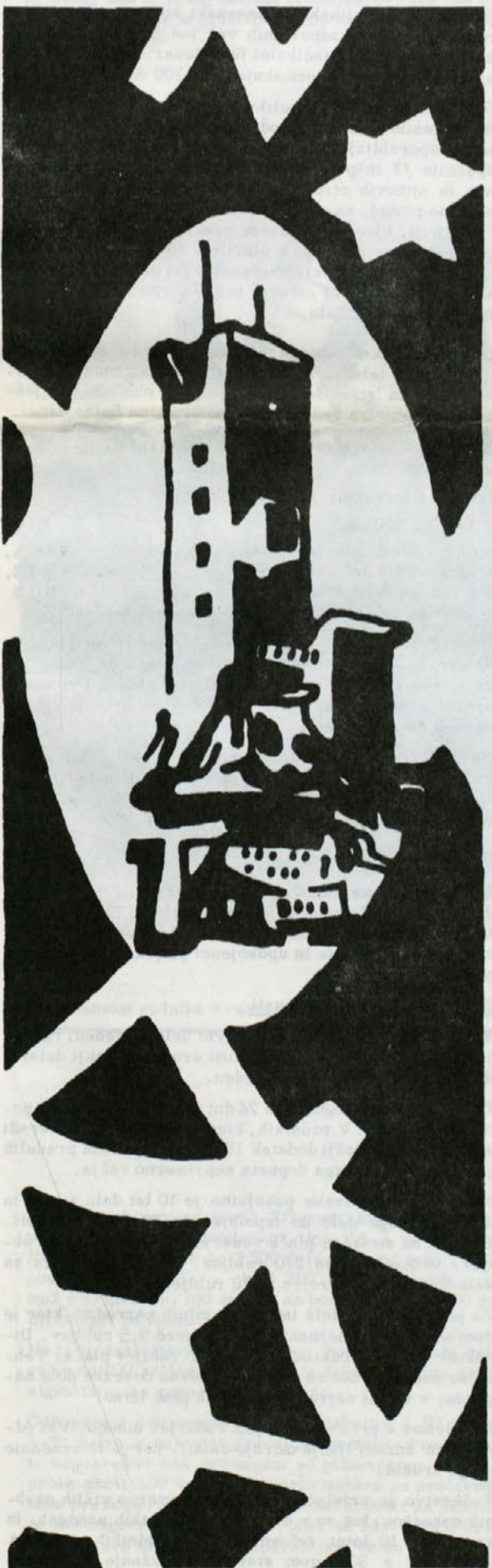
Leto VII

Petek, 28. decembra 1973

Št. 10

VSEBINA - Za novo leto /direktor ing. L. Mali, predsednik konference ZMS Ljubo Jasnič, vodja PP ing. Slavko Janežič, predsednik OOS rudnika Erno Rahten, Atletski klub Velenje, član kolektiva - vojak S. Hutinski/ • Obisk sindikalne delegacije RLV v SSSR • Ivan Jelen z ZAHODA ob sprejemu v ZK • Vprašanje Jožetu Vebru, sekretarju občinske konference SZDL Velenje • Iz DELA in DE o problemih rudarjev in energetskih zadregah doma in po svetu • Razgovor s tajnikom Šaleške folklorne skupine A. Štampferjem iz ESO • Reorganizacija v TOZD zunanji obrati • Stanovanjski krediti • Odšli v pokoj od junija • Za zgled /pomoč sodelavcu z ZAHODA/ • Licitacija gradbenih parcel • Nekaj vesti in oglasov • 20 LET NOVEGA JAŠKA • Za šalo in zares

Glasilo TOZD proizvodnja premoga ESO zunanji obrat EJE avtopark PRZS skupne službe

Leto 1973, katerega zadnji dnevi se iztekajo, je bilo za naš kolektiv izredno težavno: nenormalni pritiski, jamski ognji, vdori vode in plinov so nas pestili skozi vse leto; posebno zadnji vdor vode, 8. decembra v Škalah, nam bo še dolgo delal težave, skrbi in škodo.

Tudi utrujenost ljudi in naprav je iz leta v leto večja, saj namesto da bi se približevali 42-urnemu delovnemu tednu, katerega bi v prvi vrsti zaslužili in nujno potrebovali ravno v jami zaposleni rudarji - delamo vsako leto več. Letos boste mnogi od tovarišev, posebno pri proizvodnji premoga, naredili več kot 300 delovnih dni - torej celo več kot 48 ur tedensko.

Ob koncu starega in začetku novega leta

Z nadnormalnimi napor celotnega kolektiva, vseh posameznikov in vseh organiziranih strokovnih in družbeno-političnih sil nam bo kljub nenormalnim pogojem in težavam v vseh temeljnih organizacijah združenega dela le uspelo doseči, in celo prekoračiti, v letnem delovnem načrtu postavljene naloge.

Še posebej pa je razveseljiva in pomembna delovna zmaga pri izkopu premoga, saj 3 860 000 ton lignita v tej energetski stiski in pri splošnem pomanjkanju premoga izredno veliko pomeni naši gospodarski in splošni potrošnji.

Zato - ob koncu leta, za uspešne, skupne napore vseh - vsakemu posamezniku naše rudarske skupnosti topla in iskrena zahvala!

Pri tem pa čutim za dolžnost, da se v imenu vseh rudarjev še posebej zahvalim našim požrtvovalnim, nesebičnim in neustrašenim reševalcem, ki so bili vse leto, vsako uro pripravljeni posredovati in so vedno tudi dejansko zelo uspešno in izdatno pomagali povsod tam, kjer je bilo najbolj potrebno - kjer je bilo najbolj vroče, zrušeno, brez zraka in, zadnje čase, tudi najbolj mokro in hladno!

V novem letu 1974 pa želim:

- da bi bili naši delovni uspehi še boljši,
- da bi bili naši finančni rezultati večji,
- da bi bile naše želje upoštevane in priznane povsod.

Slednje tako, kakor bomo mi upoštevali in priznali potrebe po energiji in po premogu - s tem, da bomo, če bo treba, tudi v letu 1974 delali več kot 42 ur na teden.

Želim tudi:

- da bi bilo delovnih nezgod čim manj - osebnega dohodka pa čim več,
- da bi bili celo leto vsi zdravi, zadovoljni in srečni s svojimi družinskimi člani vred!

Za novo leto 1974 torej: vso srečo in uspeh na delovnih mestih in doma!

Skozi vse novo leto pa naj nas ne samo simbolično, temveč tudi dejansko povsod spremlja naš rudarski - SREČNO!

Direktor Ludvik Mali, dipl. ing. rudarstva

Za ogromne napore, ki ste jih dali delavci Rudnika lignita Velenje v težkih in nenormalnih okoliščinah ob vdoru vode v jamo, vam v imenu slovenske mladine izrekam zahvalo in priznanje za trud in požrtvovalnost v kritičnih trenutkih za vso slovensko družbo in gospodarstvo. Srečno novo leto!

Predsednik republiške konference ZMS Ljubo Jasnič

Ivan Jelen z ZAHODA ob sprejemu v ZK pred dnevom republike

Dovolite mi, da se v imenu navzočih, ki jih sprejemate v Zvezo komunistov, najtopeje zahvalim za svečan in topel sprejem. Mi vsi imamo v srcih željo, da pomagamo starim članom ZK na poti, o kateri mislimo, da ni lahka, kajti vsakemu članu nalaga veliko odgovornost. To je zvestoba v organizaciji, da bi se videla vloga partije prav povsod na delu, tako v gospodarstvu kot v javnem življenju.

Partija je ena naših sorazmerno najstarejših organizacij in je bila naš ponos že pred vojno. Vseskozi je vidna pot te politične organizacije, zato smo se odločili tudi mi vključiti vanjo; da nas bo še več in da bi ta imela še večje uspehe v idejnopolitičnem delovanju.

Vemo, da se naloge Zveze komunistov spreminjajo, toda njena vloga, vloga idejne vzgoje in usmerjanja, mora prav v obdobju samoupravljanja priti še bolj do veljave, ker so danes pogoji za delo bolj kompleksni, kakor leta poprej. O vsem tem pa moramo biti seznanjeni in poučeni, da bomo lahko sprejemali in izvajali pravilne spremembe in dopolnili tudi v delovni organizaciji in še bolj dosledno opravljali naloge iz pisma tovariša Tita.

Zelo smo veseli, da ste nam omogočili, da pridemo tudi mi v vaše vrste, v vrste, ki nimajo konca. Naše življenje je zdaj povezano z organizacijo ZK. Zavedati pa se moramo, da - če smo člani ZK - bodimo vsi kot eden, kolikor se le da, pošteni, zvesti in organizacijsko sposobni. Vsak na svojem delovnem mestu naj pokaže, kakšen naj bo človek, ki je član ZK!

Da bi komunist uspešno deloval kot družbenopolitični delavec, mora imeti ne le veliko znanja in poznati probleme, temveč mora imeti tudi moralnopolitične vrline in demokratične navade v političnem delu in življenju.

Upam, da ni med nami sprejetimi nobeden, ki bi si mislil: komunist bom na partijskem sestanku, kar delam v javnem in zasebnem življenju, to je moja zasebna stvar. Če bi mislili tako, bi bili samo trgovci s politično miselnostjo. Član ZK mora delovati povsod kot komunist: na delovnem mestu v svojem kolektivu, na raznih sestankih, v svojem javnem delovanju in vsakdanjem življenju.

Kolikor se bo dalo, se bomo držali tudi načel in pravil, ki jih bomo sprejemali od višjih organov!

ŠAHOVSKA VEST - Tudi letos je bilo odigrano že skoraj tradicionalno prijateljsko šahovsko tekmovanje med največjima DO v Šaleški dolini; med TGO Gorenje in RLV. Srečanje je bilo 6. decembra v delavski restavraciji Gorenja. Vsako od ekip je sestavljalo 12 šahistov, od teh 10 igralcev in 2 rezervi. Vsak je igral z vsakim, in to "brzopotezno" - na razpolago je imel le 5 minut časa.

Šahisti RLV so dosegli naslednje število točk:

1. Štefan Cvar /7,5/	6. Anton Vedenik /4,5/
2. Vlado Premužič /6,5/	7. Kadro Šutić /7,0/
3. Mirko Labus /7,0/	8. Franc Nežmah /5,0/
4. Miha Pevnik /5,0/	9. Ludvik Hojan /5,5/
5. Mehmed Softić /7,0/	10. Ivan Drev /3,0/

Naša ekipa je torej zbrala 58 točk, medtem ko jih je zbrala ekipa Gorenja le 42.

Ekipo je sestavil ing. Cvar.

ŠE TO - Tudi podatke za objavljeno vest smo dobili od tov. Cvarja.

Erno Rahten

Obisk sindikalne delegacije RLV v SSSR

V delegaciji so bili:

- Srečko Mlinarič, predsednik republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije - vodja delegacije,
- Rudi Kortnik, predsednik občinskega odbora in član republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, ter
- Karl Šilih, bivši predsednik CDS in jaz kot predsednik OOS RLV.

Za pot v SSSR smo se dogovorili že ob obisku delegacije sindikata rudarjev SSSR na RLV v letu 1972. Namen

Vodja PP ing. Janežič rudarjem in kolektivu

Ko se bližamo koncu leta 1973, se najpreje vsem članom kolektiva TOZD PP iskreno zahvaljujem za sodelovanje v minulem letu - z željo, da bi bilo le-to v prihodnjem letu še boljše in uspešnejše.

Leto 1973 je bilo polno sprememb. Reorganizirali smo se v novo samoupravno in delovno obliko, v TOZD - to je v obliko, kot jo prinašajo samoupravna dopolnila. Nova oblika je zahtevala tudi novo notranjo tehnično organizacijo, ki je že pripravljena, in upamo, da bo v letu 1974 tudi zažvela.

Kljub težavam v zadnjem četrtletju /mislim na vdor vode na "polici" in v etaži na koti + 281 ter na ogenj na koti + 296/ smo naš letni načrt dosegli in presegle - čeprav ne za toliko, kot je bilo pričakovati po rezultatih v prvem polletju.

Sadovi našega dela so takile: v jami vzhod smo pridobili 2 428 500 ton, v jami zahod 885 100 ton in v jami Škale 542 100 ton premoga, se pravi, skupaj 3 855 700 ton.

To je za 55 700 ton nad predvidenim letnim načrtom. Seveda pa smo za to proizvodnjo morali delati več dni, kot je bilo predvideno, saj smo od septembra dalje delali ne le vse sobote, ampak tudi v eni tretjini v nedeljah.

Besedo, ki jo imam, naj končam v upanju, da bo naše sodelovanje tudi v bodoče dobro in uspešno. Za novo leto 1974 pa posebej želim vsakemu posebej mnogo osebne sreče in zdravja, nam vsem skupaj pa - da bi bilo novo leto brez nezgod.

Srečno!

obiska je bil ogled enega izmed premogovnikov SSSR in navezava sindikalnih, tehničnih in kulturnih stikov s tamkajšnjimi rudarji.

V soglasju z zveznim in republiškim odborom Sindikata delavcev industrije in rudarstva SFRJ in SRS ter predsedstvom OOS RLV smo oktobra teden dni bili sovjetski gostje; večinoma gostje rudnika Krasnolimanskaja v Doneckem bazenu.

Íz dnevnika s poti

• NEDELJA, 21. OKTOBRA

Moskovsko letališče približno ob 17. uri po moskovskem času.

Sprejeli so nas sekretar Sindikata rudarjev SSSR tov. Pomagajba, predsednik sindikata rudnika Krasnolimanskaja tov. Vladimir Kolesnikov in prevajalka. Po večerji smo odšli naokrog po mestu in si ogledali Kremelj in metro.

• PONEDELJEK, 22. OKT.

Sprejem pri sekretarju Pomagajbi na centralnem komiteju Sindikata rudarjev SSSR.

Kaj smo zvedeli?

Sindikat rudarjev ima 2 200 000 članov. Poleg rudarjev so v njem združeni proizvajalci rudarskih strojev, delavci iz rudarskih strokovnih šol, inštitutov, prodajnih služb in še nekateri drugi.

Organiziranost in delovanje!

Sindikat ima centralni komitej, kjer stalno dela 52 ljudi. Od tega 12 članov v inšpekciji, 12 članov pa v organizaciji dela, planiranju, pri osebnih dohodkih in družbenem standardu članstva nasploh. To sta dva glavna oddelka centralnega komiteja, so pa še drugi.

V centralnem komiteju je sicer 111 članov, 39 kandidatov za člane in 9-članska revizijska komisija. Dvakrat letno je plenum. Med plenumom dela prezidij, ki je 13-članski in deluje po posameznih resorjih.

Potem so pokrajinski in bazenski komiteji. V vsakem rudniku, kjer je zaposlenih več kot 500 delavcev, dela en profesionalni sindikalni funkcionar. V ostalih vejah sindikata je ta meja pomaknjena na 700 delavcev.

Sindikat razpolaga z velikimi sredstvi, ki se zbirajo z 9-odstotnim prispevkom od bruto osebnih dohodkov podjetij, uporabljajo pa se za financiranje sindikalne inšpekcije /1 inšpektor za 2 rudnika/, za letovanje članov in njihovih otrok, za pomoč socialno šibkim, za splošno pomoč, za vzdrževanje sanatorijev - to so profilatoriji, kjer ima delavec pravico preživeti dvakrat po en mesec na leto s plačilom 16 rubljev mesečno, medtem ko so dejanski mesečni stroški okoli 100 rubljev. V profilatoriju se delavec preventivno zdravi, počiva in hodi redno na delo.

Dalje, sindikat pomaga otroškim vrtcem z darili, na primer, kupi televizor, opremo ali kaj podobnega. Člani, ki gredo na letni oddih, plačajo samo okoli 30 % dejanskih stroškov /za ženo, ki ni zaposlena, pa polno ceno/.

Kakih 20 % letovalcev, ki spadajo v nižjo socialno kategorijo, ne prispeva niti tega deleža.

Izplačila boleznin:

- do 3 let delovnega staža	50 %
- od 3 - 5 let delovnega staža	60 %
- od 5 - 8 let delovnega staža	80 %
- z več kot 8 let delovnega staža pa	100 %
- osnove, za vsak dan odsotnosti zaradi bolezni.

Ponesrečenec dobi 100-odstotno izplačilo ne glede na delovni staž. Pokojnina je za vse enaka in znaša 120 rubljev. /V SSSR cenijo rubelj kot dolar. Pri nas je njegov uradni tečaj okoli 22 din. V Avstriji je vreden okoli 6 din, v Trstu pa baje le 4,5 din./

Na 30 000 članov sindikata pride po sindikalni strani en zdravnik, ki za preventivno ukrepanje analizira boleznine, kontrolira zdravljenje pacientov, preverja oceno stopnje invalidnosti itd.

Članstvo in članarina

Praktično so vsi delavci člani sindikata. Kdor ni član, dobi samo 50 % pomoči, ki so jih deležni člani; najboljši to drži za letovanja. Članarina je 1 % od osebnih dohodkov člana, študentje in upokojenci pa plačujejo po 5 kopejk.

Delovni čas in letni dopusti

Rudniki kot celote imajo 6-dnevni delovni teden, rudarji pa 5-dnevni - s 36 efektivnimi urami. Zunanji delavci delajo 41 efektivnih ur na teden.

Dolžina letnega dopusta je 24 dni in se po dveh letih podaljša za 3 dni. V rudnikih, kjer je delo nevarno zaradi silikoze, je največji dodatek 18 dni. V severnih predelih je dolžina plačanega dopusta neprimerno večja.

Kriterij za rudarsko pokojnino je 10 let dela v jami in dodatno drugo delo do izpolnjenega 50. leta starosti. Povprečna mesečna plača rudarjev v SSSR je 230 rubljev, v Dombasu pa 270 rubljev. Minimalna plača za delavce izven rudarstva je 70 rubljev.

Za podzemeljska dela imajo 5 tarifnih razredov, kjer je dnevna plača od najmanj 3,5 do največ 9,5 rubljev. Direktor rudnika ima od 350 do 450 rubljev plače. Tehnično osebje lahko za izredne delovne dosežke dobi nagrade; v višini največ 4 mesečnih plač letno.

Problemov s primanjkovalcem rudarjev nimajo. Vsi odrasli in zdravi ljudje morajo delati, ker je to vračanje dolga družbi.

Rudarstvo je privlačno zaradi neprimerno višjih osebnih dohodkov, kot so v drugih gospodarskih panogah, in zato, ker 10-letni delovni staž v rudnikih omogoča upokojevec s 50. letom starosti. Služenje vojaškega

roka rudarjev se šteje v delovno dobo oziroma v jamski staž, če se rudar po odsluženju roka vrne na delo v rudnik.

Beneficirani delovni staž /za 10 let dela v rudarstvu/ imajo tudi člani poklicnih reševalnih čet. Ti delajo vsak tretji dan v jami in v reševalnih akcijah. Pri vodilnem tehničnem osebju ta staž ni okrnjen, to pa z določenim pogojem; recimo, da je direktor mesečno 1-krat, glavni inženir pa 2-krat v jami.

● TOREK, 23. OKTOBRA

Polet iz Moskve v Doneck. Zaradi slabega vremena je precej zakasnil; po predvidenem programu za ogled premogovnikov v Donecku je prišlo kar do 17 ur zamude. V Donecku so nas sprejeli sekretar pokrajinskega komiteja Sindikata rudarjev Bjelov, predsednik bazenskega komiteja Novanski in glavni inženir rudnika Krasnolimanskaja.

● SREDA, 24. OKTOBRA

Rudnik Krasnolimanskaja.

Rudnik je pričel obratovati leta 1958. Njegov kolektiv je mlad; ima le nekaj lastnih upokoencev. Dnevna proizvodnja rudnika je približno 4 000 ton črnega premoga,

Nezgod je izredno malo. V letu 1972 so jih imeli le 38. Število boleznin se suče v višini 10 % staleža.

Dve tretjini stanovanj gradijo z družbenimi sredstvi, 1/3 pa z individualnimi, v katerih so udeleženi tudi krediti podjetja.

Za letna tromesečja dobijo po 300 kg deputatnega premoga, za zimska pa 900 kg; skupno 2400 kg.

Otroškovarstvo je organizirano po rudnikih. V rudniški otroški vrtec sprejemajo tudi druge otroke.

Pri ogledu otroškega vrtca za 300 otrok, v katerega sprejemajo otroke, stare od 8 mesecev do 7 let - v vrtcu je tudi mala šola - smo zvedeli, da je v njem zaposlenih 84 delavcev. Za otroka v vrtcu plačajo mesečno 15 rubljev, medtem ko država regresira preostanek do 80 rubljev, kolikor so dejanski stroški.

Vsa kulturna dejavnost se razvija in financira v okviru sindikata.

Iz vsega, kar smo povedali, se vidi, da dajejo močan poudarek razvoju splošnega standarda, kar sigurno gre na račun osebnega standarda. Ob dvostanovanjskih hišicah /stanovanja z okoli 45 kvadrat. metri površine/ rastejo garaže in tudi rudarji že kupujejo avtomobile.

Zvečer tega dne je bil prirejen sprejem v kulturnem domu rudnika. Sprejela nas je večinoma mladina. Pred rednim koncertom njihove kulturno umetniške skupine smo si izmenjali pozdravne govore in želje za sodelovanje med rudarji SSSR in Jugoslavije; konkretno med

nih plasti, uporabe visokih električnih napetosti v jamah /1 140 V/, zniževanja temperatur v večjih globinah, izkoriščanja premogovega prahu, zaščitnih sredstev, atestiranja strojev in opreme za rudnike, izdelave in dopolnjevanja higiensko tehničnih predpisov za posamezne veje rudarstva in celoto idr.

S poučevanjem /tečaji/ seznanjajo vodstva rudnikov z najnovejšimi izsledki tehnike in prireajo specialne tečaje za državne in sindikalne rudarske inšpektorje.

V fizikalno kemijskem laboratoriju

V njem so nam pokazali več vrst aparatov za ugotavljanje metana. Ena teh se uporablja za namestitve v izstopnem zračnem toku in ob koncentraciji 2 % metana izklopi električni tok ter daje svetlobni in zvočni signal.

Druga vrsta je namenjena posameznim deloviščem. Ta ob koncentraciji metana nad 2 % z zvočnim in svetlobnim znakom opozori prisotne. Polnjenje je akumulatorsko in za 10 ur delovanja. Posebnost, ki so nam jo pokazali, je metanomometer, ki je vgrajen v naglavno svetilko in ob preveliki koncentraciji metana z utripajočim signalom opozori rudarja na nevarnost. To napravo bodo v kratkem pričeli serijsko izdelovati.

Raziskujejo tudi možnosti za vgraditev metanometrov v kombajne in drugam.

V laboratoriju za hlajenje jamskega zraka

Tu so nam pokazali shemo stacionarne hladilne naprave, ki po posebni poti vodi zrak proti deloviščem in večstopensko ohlajevanje zraka ter razmeroma male mobilne hladilne naprave s kapacitetama 45 000 in 90 000 kcal/uro in z vgrajeno močjo 32 kW.

Hladilna naprava z zmogljivostjo 90 000 kcal/h proizvaja v minuti 180 - 200 kubičnih metrov zraka, ki je ohlajen na 10 - 12°C in ga je možno z normalnimi žlotami transportirati od 200 do 250 metrov dolžine /brez dodatne izolacije/ ter ga tam pomešati z ostalim zrakom.

V oddelku reševalne službe

V oddelku reševalne službe so nam pokazali napravo za odvzem vode iz glavnega vodovoda, gasilne aparate s prahom namesto pene, katerih učinek je 4-krat večji kot s peno, in granate z gasilnim prahom, ki jih mečejo na večje razdalje. Seznanili so nas tudi z raziskovanjem uporabe plastičnih materialov, ki ne smejo biti gorljivi.

Videli smo samoreševalne aparate s CO filtri, kot tudi izolacijske aparate.

Štiriurni aparati so na oko manjši od Drägerjevih in tehtajo 14 kg. Dveurni aparat je neprimerno manjši od Drägerjevega in tehta 8,5 kg.

Za akcije v izredno tesnih prostorih uporabljajo še posebej zmanjšani 2-urni aparat RM-1, težak 8,5 kg.

Za imobilizacijo udov uporabljajo cevasto odejo, ki se povije okoli uda, nato pa v cev z ročno črpalko tlačijo vodo, katera ud fiksira in hladi.

Podobno so izdelana nosila, cevke katerih se z zračno črpalko napihnejo in prilagodijo legi telesa. Ponesrečenec si s posebno "pipo" dozira anestetik in tako brez bolečin in pri zavesti prenaša transport od mesta nesreče do bolnišnice.

Nadaljnji ogled je veljal laboratoriju za preizkušanje šahtnih vrvi in lovilnih naprav za kletke in vozičke za prevoz moštva. Šahtne vrvi preizkušajo z dvema aparaturo; ena šteje pretrgane žice, druga pa registrira korozijsko obrabo vrvi.

V SSSR in ostalih državah vzhodnega bloka je baje zakonska zahteva, da je poleg rednih lovilnih naprav treba vgraditi še dodatne lovilne naprave. Zahteva je tudi že v veljavi. Pri tem je eden od sistemov takšen, da je dodatna lovilna naprava, ki je na 16 metrov dolžine povezana ob strani s kletko, vezana na vodilce - into za obtežbo do 6,5 ton. Drugi sistem pa je vezan na dodatno šahtno vrv /eno ali dve/, močnejšo kot je potrebna pri kletki, in zagotavlja varnost pri obtežbi do 35 ton.

● PETEK, 26. OKTOBRA

Ogled centralne reševalne postaje.

Odredu postaje pripada 32 rudnikov. Njena inšpekcija daje predloge za poboljšanje stanja reševanja po rudnikih. Rudar lahko postane član reševalne čete po dveh letih dela v jami in s pogojem, da je popolnoma zdrav, kar se ugotavlja s specialnim zdravniškim pregledom. Za poklicnega reševalca je treba opraviti še 2-mesečni tečaj. Starost poklicnih reševalcev je med 20 in 40 leti. V tem času se reševalci prekvalificirajo za druge stroke ali za inštruktorje v reševalni postaji. Tako lahko dopolnijo 50 let starosti, ki je meja za upokoitev rudarja. Kot smo že omenili, se namreč staž v reševalni četi šteje v beneficirano delovno dobo.

Nekaj ekip centralne reševalne postaje lahko takoj intervenira. V eni minuti po alarmu avtobus z vso opremo in moštvom lahko odpelje, tako da so reševalne ekipe v

Pred šahtom rudnika Krasnolimanskaja; tretji z leve glavni inženir rudnika, drugi tov. Srečko Mlinarič

ki ga pridobivajo na štirih 200-metrskih čelih in iz priprav, kjer dela 6 kombajnov tipa PA-3 in 2 kombajna PK-9R. Zaposlenih je 2 500 delavcev, od tega 1 500 za podzemeljska dela - okoli 290 mož na čelih, 300 mož v pripravah, 700 mož je za pomožna dela, 200 pa je inženirjev in tehnikov.

Na čelih zaslužijo do 350 rubljev, pomožni jamski delavci pa do 200 rubljev. Za zunanja dela, vključno za delo signalista, so zaposlene tudi žene.

Odkopavajo 2 premogovni plasti, debeline 1,80 metra in 1,30 metra, v največji globini 400 metrov. Krovne plasti neposredno nad premogom so plinonosne; cenijo, da pride okoli 100 kubičnih metrov metana na proizvedeno tono premoga. Zaradi metana in nevarnosti za eksplozije premogovega prahu se v jami ne odstreljuje in zato za izdelavo niše na čelu uporabljajo še en dodatni kombajn.

rudarji Krasnolimanskaje in RLV - ter sprejeli pozdrave njihovih rudarjev za naše rudarje. Izmenjali smo si tudi darila.

● ČETRTEK, 25. OKTOBRA

Ogled inštituta Makeevski v Donecku.

Inštitut je eden od dveh rudarskih inštitutov v SSSR. Ima 25 resorjev, v katerih je zaposlenih 1 350 strokovnjakov. V 6 filijalah po premogovniških bazenih ima 47 laboratorijev. Takrat je imel v jamah, na 24 mestih, svoje sodelavce. Ti neposredno v proizvodnji preizkušajo in preverjajo lastne izdelke. Proučujejo in rešujejo problematiko jamskih plinov, vročine, plinskih vdorov, opreme za ugotavljanje plinov, razplinjevanja plinonos-

najmanj 25 minutah že na rudniku, kjer je treba reševati.

Poklicni reševalci delajo en dan pri vzdrževanju aparatov, drugi dan na vajah in kondicijskih treningih, vsak tretji dan pa na demontažah in montažah v rudniku.

● POVRATEK V MOSKVO

Po povratku v Moskvo smo si ogledali stalno gospodarsko razstavo, na kateri prikazujejo najnovejše tehnične in sploh znanstvene dosežke. Naša delegacija si je ogledala paviljon Cosmos in rudarski paviljon.

Ves čas bivanja v SSSR smo imeli priložnost, da vidimo tudi kulturne in rekreacijske dosežke Moskve, Donecka in Krasnolimanskaje. Zadnji dan v Moskvi smo obiskali tudi mavzolej Lenina. Ta dan smo se na željo predsednika Sindikata rudarjev SSSR Arhipova še posebej sestali, da se dogovorimo o nadaljnjem sodelovanju med rudarji SSSR in Jugoslavije - zlasti pa o izmenjavi obiskov rudarjev Krasnolimanskaje in RL Velenje.

Na kraju našega bivanja v Sovjetski zvezi smo na centralnem odboru Sindikata rudarjev imeli s sekretarjem odbora Pomagajbom sklepno srečanje in se dogovorili:

- Rudnik Krasnolimanskaja in RLV bosta stalno sodelovala na sindikalnem in tehničnem področju.

Dokončni program sodelovanja bo izoblikovan, ko bo delegacija rudnika Krasnolimanskaja obiskala RLV. Takrat bomo izmenjali tudi izkušnje:

- o vlogi sindikata in samoupravljanja, o vprašanjih zaščite delavca na delovnem mestu, o vprašanjih osebne in družbenega standarda, rekreacije, proizvodne problematike itd.
- Na sklepnem srečanju je bila nakazana tudi možnost, da izmenjujemo tehnične izkušnje strokovnega kadra. Pri tem pa je treba upoštevati, da sovjetski sindikat ni pristojen za direktno izmenjavo le-teh. Vendar, dobili smo vsa zagotovila, da se bo tudi to dalo urediti, in sicer prek ministrstva za rudarstvo SSSR. To pa, če bo RLV za to pokazal ustrezno zanimanje.
- Dogovorili smo se še, da bo že v dveh mesecih prišlo tudi do posvetovanja strokovnjakov iz inštitutov SSSR in SFRJ - in nujno je, da se tudi strokovnjakom RLV omogoči prisotnost na tem posvetovanju.

Na rob zapisa o obisku v SSSR naj še povem, da je naša delegacija povabila predstavnike rudnika Krasnolimanskaja, da ob rudarskem prazniku v letu 1974 obiščejo RLV; prišlo naj bi kakšnih 4 - 6 gostov.

Še to!

Naslednja delegacija RLV naj bi ponovno obiskala SSSR v letu 1975; v njej bi bila poleg predstavnikov sindikata in samoupravnih organov še predstavnik mladine ter najboljši delavec - vodja samoupravne delovne skupine na rudniku.

V IMENU PREDSEDSTVA RUDNIŠKEGA SINDIKATA ŽELIM VSEM ČLANOM KOLEKTIVA SREČNO ! - IN VESELO NOVO LETO ...

Erno Rahten

Sklepi razširjene seje zveznega sindikalnega odbora za energetiko

Odbor sodi, da so zaostajanja v gospodarskem razvoju in nezaviden položaj energetike največji dokaz, da nismo uresničili srednjeročnega plana od 1971 - 75, v katerem smo proklamirali prioritarno rast energetike. To pa škoduje vsemu gospodarstvu. Ob pregledu načrta resolucije o osnovah politike družbenoekonomskega razvoja v letu 1974 odbor ugotavlja, da je načrt resolucije v celoti presplošen, ker ne pokaže, kako bomo v letu 1974 reševali aktualna vprašanja v zvezi s pomanjkanjem energije kot osnove za dosego predvidene stopnje rasti družbenega proizvoda. Da bi presegli stanje, v katerem so osnovne veje energetike - in da bi hkrati izboljšali družbenoekonomski položaj delavskega razreda, posebno rudarjev, moramo v letu 1973 - 1974 neogibno urediti naslednje!

- V osnovnih organizacijah združenega dela in v združenjih združenega dela moramo doseči korenito interno konsolidacijo in organiziranost, ki bo temeljila na ustavnih amandmajih in novih ustavnih rešitvah.
- Predelati in konkretizirati moramo naloge, ki jih vsebujejo zaključki 36., 39. in 44. seje predsedstva ZKJ, tako da se brez odlašanja lotimo realizacije ciljev srednjeročnega razvojnega načrta. V tej smeri moramo skleniti tudi družbene dogovore o politiki dolgoročnega razvoja energetike, o razvoju kapacitet elektrogospodarstva in premogovništva, ter družbeni dogovor o načinu formiranja cen energetskih goriv in električne energije.
- Na vseh ravneh moramo pospešiti realizacijo sklepov o ukrepih za izboljšanje družbenoekonomskega položaja rudarjev. Sklepe smo sprejeli na prvi konferenci rudarjev Jugoslavije v Beogradu.
- S pomočjo družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov o razdelitvi dohodka in osebne dohodka ter s predpisi o minimalnih osebnih dohodkih moramo zagotoviti, da bodo zaslužki rudarjev na lestvici OD v Jugoslaviji na enem najvišjih mest.
- Da bi zagotovili neovirano funkcioniranje in razvoj elektroenergetskega sistema in enotnost jugoslovanskega tržišča, moramo vzpostaviti trajen in zanesljiv mehanizem preskrbe sredstev za financiranje

BREGAR: DROBNI NASVETI OB REDUKCIJAH

Kako skuhaš ...

kako opereš ...

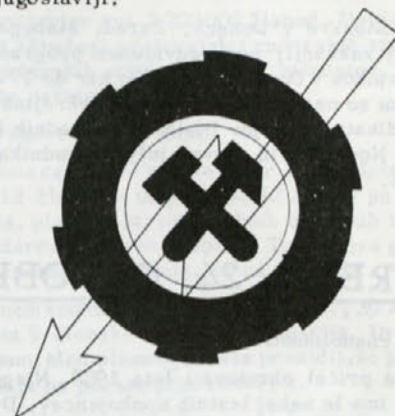

... in kako zlikaš.

elektroenergetskih objektov in rudnikov. To je treba doseči z družbenim dogovorom, ki naj temelji na enakopravnem položaju porabnikov električne energije in elektrogospodarskih organizacij - izražen pa naj bo v določenih pravicah in dolžnostih.

- Glede na vidno zaostajanje razvoja elektrogospodarstva za potrebam gospodarstva in družbe v celoti in glede na stanje, kakršnega imamo, moramo čimprej urediti naslednje!

- a/ Pospešiti izkoriščanje inozemskih finančnih kreditov za intenzifikacijo investicij v elektroenergetske zmogljivosti zaproizvodno in prenos električne energije.
- b/ S posebnim zveznim zakonom je treba zagotoviti devizna sredstva za izgradnjo velikih proizvodnih in prenosnih zmogljivosti, kot so: NUE, TE, HE, elektroenergetski krmilni sistemi in velika oprema za prenos električne energije. Prav tako je treba s posebnim zveznim zakonom zagotoviti devizna sredstva za odplačevanje kreditov in drugih kreditnih stroškov pri mednarodni banki za obnovo in razvoj za izgradnjo osnovne 380 kV mreže v Jugoslaviji.

- c/ Da bi bolj angažirali domači bančni kapital pri vlaganju v elektrogospodarstvo, morajo republike in pokrajine odgovorno uvesti instrumente, ki bi ta vlaganja spodbujali /beneficirane obresti in drugo/.
- d/ Anuitete na osnovi kreditov iz državnega kapitala /bivši investicijski fond/ je treba reinvestirati v elektroenergetske objekte.
- e/ Ker tega še nismo naredili, moramo elektrogospodarstvu zmanjšati obveznosti na podlagi kredita za razvoj nezadostno razvitih republik in pokrajin.
- f/ Za kredite, ki jih je dobilo elektrogospodarstvo za gradnjo proizvodno prenosnih kapacitet pod posebno težkimi pogoji /kratek čas odplačevanja in visoke obresti/, moramo izvesti konverzijo kratkoročnih kreditov v dolgoročne, obrestno mero pa je treba znižati.
- Iste ukrepe iz zadnje točke moramo sprejeti tudi za premogovnike.

/Seja je bila 3. decembra na RLV, okvirno informacijo o njej smo že objavili!

Po zapisniku F. Žule v srbohrvaščini prevedel Vinko Ošlak

Vprašanje J. Vebru

Tov. Jože, od vas kot sekretarja občinske konference SZDL Velenje bomo najbrž lahko dobili odgovor na tole vprašanje, ki zanima naš kolektiv:

"Kako uporabljamo sredstva, ki jih je zbral RLV za negospodarske investicije v občini?"

Za uvod samo tole pojasnilo. Ta sredstva zbiramo na dva načina. DO izločijo po posebnem ključu določen procent od osnovnih sredstev, OD in čistega dohodka. Drugi vir pa sta dva procenta od neto OD, ki ga plačujejo vsi zaposleni.

Zdajvas najbrž zanima samo prvi vir - oz. sredstva, ki jih na osnovi družbenega dogovora delovnih organizacij daje RLV. Ta vsota znaša letos 2,2 milijona dinarjev, od katerih smo do 15. novembra že porabili 1,8 milijona dinarjev.

Če računamo, da je vseh zbranih sredstev v občini okoli 13,9 milijonov dinarjev, potem predstavlja prispevek RLV okoli 16 % celotne mase sredstev. Ker se v občini vsa sredstva združijo, lahko samo v skupnem merilu povem, kaj smo znotraj in zunaj njih realizirali.

Vrtec Velenje	4,5 milijona
Tehnična šola	7,2 milijona
Cesta Zavodnje	1,75 milijona
Cesta Bevče	0,24 milijona
Tržnica Velenje	2,4 milijona
Cesta Skorno-Penk	0,6 milijona
Vlečnica Velenje	0,2 milijona
Vlečnica Zavodnje	0,2 milijona
Kulturni dom Šoštanj	2,0 milijona
Vodovod Topolšica	0,1 milijona

Vsi objekti so večinoma že končani ali pa so vsaj v izgradnji. Moram reči, da bi bilo proračunskih sredstev veliko premalo, če ne bi bilo še toliko prostovoljnih prispevkov in dela občanov samih.

MNENJE SINDIKATOV O UPRAVIČENOSTI ZAHTEV VELENJSKIH RUDARJEV

Družbeno utemeljeno nadurno delo bi bilo treba dodatno spodbujati

Rudnik lignita Velenje je naslovil na republiški sekretariat za finance zahtevo, naj se dohodek od nadurnega dela v premogovnikih izključi kot element, ki se upošteva pri ugotavljanju skupnega čistega dohodka rudarjev

Na osnovi zbranih podatkov republiškega sekretariata za finance, da se v rudniku lignita Velenje ocenjuje za letos poprečni osebni dohodek zaposlenih v neposredni proizvodnji za 42-urni delovni teden v številu z opravljenimi nadurami na 3.525 dinarjev in da po sedaj veljavnih predpisih zaradi nadur davek iz skupnega dohodka zavezanca brez družinskih članov povečuje od 220 na 588 dinarjev letno ali od 0,65 % na 1,39 % njegovega letnega dohodka, za zavezanca z enim družinskim članom pa za 100 dinarjev ali 0,23 % letnega dohodka, je se-

retariat za finance ocenil, da ne vidi nobenih utemeljenih razlogov za kakršnekoli izjemne ukrepe, za kakršne se zavzema Rudnik lignita Velenje.

Republiški svet sindikatov je po prejemu sporočila republiškega sekretariata za finance preveril uporabljene podatke za takšno mnenje. Po preveritvi uporabljenih podatkov je seznanil predsednika izvršnega sveta skupščine SRS, da so bili podatki RLV vendarle enostransko uporabljeni! Iz analize Rudnika lignita Velenje je očitno, da se bodo letošnji osebni dohodki jamskih delavcev gibali

od 2.990 do 4.196 dinarjev. Davčni učinek bi bilo treba računati na osnovi konkretnih zaslužkov in ne na osnovi poprečnih zaslužkov, saj bo letos na primer kar 530 zaposlenih prejelo osebni dohodek 4.196 dinarjev oziroma 3.884 dinarjev poprečno na mesec, pri čemer približno 17 % teh prejemkov izvira iz nadurnega dela. Nadalje je sekretariat za finance zanemaril, da je v RLV 24 % samskih delavcev, ki delajo v neposredni proizvodnji v jami in da le-ti glede na za letos določeni davčni cenzus plačujejo zaradi svojega nadurnega

dela v jami sorazmerno višji davek od dohodka občanov. In ni upošteval, da je nadurno delo, čeprav je v samoupravnih sporazumih višje vrednoteno kot normalno delo, praviloma odvisno od delavčeve prostovoljne odločitve. Zato bi kazalo za takšno družbeno delo kvečjemu iskati dodatne spodbude, nikakor pa ne razpravljati na osnovi poprečnega osebnega dohodka o razmeroma majhnih učinkih nadurnega del. na odmero višine davka iz skupnega dohodka občanov.

Vprašanja vpliva višine osebnega dohodka na različne cen-

zuse so še posebej pereča in povzročajo težave v tistih delovnih organizacijah, je poudarjeno v sporočilu predsedniku izvršnega sveta, kjer je poleg rednega delovnega časa objektivno, to je zaradi nujnih popravil nadurno delo družbeno nujno. Na to smo že opozorili v razpravi o osnovah ekonomske politike za leto 1974 in poudarili, da je treba družbeno utemeljeno nadurno delo smatrati za odbitno postavko pri opredeljevanju cenzusov, nikakor pa ga ne bi smeli z znanimi cenzusi zavirati in omejevati!

DUŠAN REBOLJ

Dopolnila rudarjev k družbenemu dogovoru

LJUBLJANA, 15. nov. — Do zveznega in republiškega zakona je bila v Jugoslaviji prava anarhija glede olajšav na delovnem mestu zaradi težkih in zdravju škodljivih pogojev. Po sprejetju zakona so se te stvari začele urejevati, vendar pa je že I. konferenca rudarjev letos in prav tako Zveza sindikatov Jugoslavije ta zakon s stališča novih ustavnih amandmajev zavrnila, ker ni uredil osnovnih vprašanj delavcev v industriji, predvsem pa rudarjev.

Namesto tega se pripravila družbeni dogovor, ki bo v kratkem sprejet, vendar pa rudarji tudi s tem dogovorom, tak kakršen je, niso zadovoljni, ker ni upošteval nobenih pripomb in stališč, ki so bila glede rudarjev sprejeta na I. konferenci rudarjev Jugoslavije in Zvezi sindikatov Jugoslavije.

Ker se ne glede na to še zmeraj sklicujejo skupnosti soc. zavarovanja na člene tega že zavrženega zakona, so bila včeraj na seji RO sindikata delavcev industrije in rudarstva, sprejeta dopolnila k temu družbenemu dogovoru, ki ga sicer sprejemajo v celoti.

Med dopolnila, ki jih predlagajo, pa se jim zdi pomembno tudi, da ne more biti pri financiranju, ko gre za prekvalifikacijo rudarjev in delavcev sploh, sodelovanje služb za zaposlovanje fakultativno, temveč obvezno kot je obvezno za OZD, čeprav nosijo OZD največjo odgovornost za svoje delavce. PETER BOZIC

Zaloge goriva v svetu

V svetovnih zalogah fosilnih goriv odpade kar 93 odstotkov na trdna

V času, ko napovedujejo hudo energetske krizo po svetu, je zanimiv podatek, da so svetovne zaloge fosilnih goriv razdeljene takole: 93 odstotkov je trdih goriv, 4 odstotke tekočih in 3 odstotke plina. Če upoštevamo nekoliko višjo kurilno vrednost tekočih in plinastih goriv, je razdelitev naslednja: trda goriva 78 odstotkov, tekoča goriva 15 odstotkov in plinasta 7 odstotkov.

Zaloge v Evropi so ocenjene na 93 odstotkov trdih goriv ter 7 odstotkov tekočih in plinastih goriv. Po analizi ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo pa je predvideno, da bomo od tega zalog porabili do leta 2000 okoli 2 odstotka trdih ter 80 odstotkov tekočih goriv in plina.

M. J.

Zvišati osnovo

Marija Cigale: Najprej odpraviti posledice zaostajanja višine cenzusne osnove za pravice do otroškega dodatka

Na nedavni seji gospodarskega zbora skupščine SR Slovenije je Marija Cigale odgovorila na vprašanje, ki ga je poslanka tega zbora Marija Jerman zastavila izvršnemu svetu v zvezi z upoštevanjem osebnih dohodkov za nadurno delo pri uveljavljanju pravic do otroškega dodatka.

Poslanka Jermanova je sodila, da so OZD že večkrat zahtevali, naj osebni dohodki, ki so bili izplačani delavcem za nadurno delo, ne bi upoštevali pri ugotavljanju predpisanega cenzusa pri uveljavljanju pravic do otroškega dodatka. Po njenem mnenju je sedanja ureditev, ki takšen OD upošteva pri ugotavljanju cenzusa, povsem neustrezna ter povzroča v praksi obilo težav. Zato je vprašala: Ali je predvidena sprememba predpisov, ki sedaj uzakonjajo takšno ureditev in če ne, kakšni so razlogi za to, da se še naprej vzdržuje takšno neustrezno ter za delovne organizacije, družbeno skupnost ter delavca škodljivo stanje? Še posebej pa gre pri tem upoštevati, da se ti OD v praksi ne všteta v pokojninsko osnovo, čeprav se od njih odvajajo vsi prispevki kot od OD za delo v rednem delovnem času.

Upoštevanje dohodka iz nadurnega dela v cenzus na osnovi za uveljavljanje pravic do otroškega dodatka je v letu 1973 naletelo na kritično presojo, je odgovorila M.

Cigaletova. Vzrok za zaostri-tev tega vprašanja je v tem, da s 1. januarjem 1973 cenzus za otroški dodatek ni bil usklajen z gibanjem OD, kar je povzročilo, da je 16 odstotkov upravičencev izgubilo pravico do otroškega dodatka, prav tolikšnemu odstotku upravičencev pa se je zaradi tega dodatka znižal. Med njimi so bili tudi tisti, ki so del dohodka pridobili z nadurnim delom.

Po ocenah republiške skupnosti varstva, je nadaljevala Cigaletova, dohodki iz nadurnega dela skoraj ne bi imeli negativnega učinka pri uveljavljanju pravic do otroškega dodatka, ko bi cenzusne osnove normalno usklajevali z gibanjem OD.

Zato bi morali odpraviti posledice zaostajanja višine cenzusne osnove in na tej podlagi vrednotiti ustreznost predlogov za izločanje dohodka od nadurnega dela iz te osnove. Republiška skupnost otroškega varstva v letu 1973 ni mogla valorizirati otroškega dodatka. Sleherno spreminjanje cenzusne osnove ali drugačno obravnavanje dela osebnega dohodka pa bi raz-

širilo krog upravičencev ter povečalo stroške za otroške dodatke. To pa hkrati pomeni, da bi morale vse delovne organizacije za otroško varstvo prispevati po višji stopnji. Republiška skupnost otroškega varstva že preučuje predloge ter zahteve, naj se dohodek iz nadurnega dela ne všteta v cenzusno osnovo.

Vendar so se pri urejanju tega vprašanja pokazala tudi nasprotujoča si stališča. Zato bo republiška skupnost otroškega varstva v kratkem sklicala sestanek s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter z republiškimi upravnimi organi in sindikati, da bi skupaj osvetlili problem ter našli predloge za njegovo rešitev. O tem bo skupnost predložila poročilo tudi delovnim organizacijam, saj bo od njihove odločitve o višini sredstev, ki jih bodo v letu 1974 dale za otroško varstvo, odvisno tudi to, kako bodo za prihodnje leto določene osnove za uveljavljanje pravic do otroškega dodatka. Variantne možnosti za ureditev teh vprašanj pa bodo vsebovala tudi izhodišča za program in financiranje otroškega varstva v l. 1974.

Vezi se pletejo

Namig zasavskemu bazenu, naj bi zblížali interese rudarjev in delavcev elektrarne, je prišel iz Velenja

Velenjsko-šoštanjnska pobuda o integraciji premogovnika in termoelektrarne je namig zasavskemu energetskega bazenu, naj bi zblíževali interese rudarjev in delavcev elektrarne. Kakšno konkretno pot sodelovanja ali povezovanja bo v prihodnje ubrala energetika zasavske doline, je v tem trenutku še težko odgovoriti. Za uvod je, denimo, vendarle dobro, da sta se oba partnerja, zasavski premogovnik in termoelektrarna, začela o tem dogovarjati.

STRAN 5, 6 IN 7:

● iz DELA in DE!

Kaže, da rudniki le ne bodo mogli živeti od obljub

Svet za energetiko in rudarstvo pri republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije je 5. decembra obravnaval problematiko Rudnika rjavega premoga Zagorje, izvajanje sklepov 13. seje predsedstva republiškega odbora, sklepov prve konference rudarjev Jugoslavije, obravnavala beneficiranje zavarovalne dobe in način pokrivanja stroškov za pokojninsko ter invalidsko zavarovanje.

REŠITEV NI V ZAPIRANJU

Po integraciji rudnikov rjavega premoga Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, leta 1968, v Združeno podjetje Zasavski premogovniki Trbovlje, je postajalo v podjetju vedno bolj očitno, da je ekonomski položaj rudnika Zagorje čedalje bolj problematičen. Vsi kazalci tehnične in finančne narave se iz leta v leto slabšajo. Rudnik Zagorje posluje z izgubo, ki so jo do sedaj solidarnostno pokrivalo preostale TOZD združenega podjetja Zasavski premogovniki Trbovlje v škodo možnosti njihovega razvoja in končno v škodo njihovih osebnih dohodkov. Tako stanje je nevdržno za združeno podjetje, zato predvidevajo, da bi rudnik Zagorje postopno zaprli. Zapiranje rudnika Zagorje zaradi nerentabilnosti je predvideno v jami Kisovec v prvi polovici leta 1974, v jami Kotredež pa ob koncu leta 1976. Svet sodi, da morajo sredstva amortizacije tudi v primeru zapiranja rudnika ostati neokrnjena. Z zapiranjem rudnika Zagc je namreč nastaja problem zaposlitve rudarjev, zlasti starejših.

Zapiranje rudnika Zagorje ne pomeni, da bi bile zaloge premoga izčrpane. Ta ugotovitev velja zlasti za jamo Kotredež, kjer je možno ob nadaljnjem vlaganju sredstev in ob višji ceni premoga izkoptati še kakih 2.400.000 ton premoga. V času vse večje energetske krize je družbeni interes Slovenije, da se pridobivanje premoga iz lastnih rudnikov povečuje in ne zmanjšuje ter da se zaloge premoga pred ukinitvijo neperspektivnih rudnikov čim bolj izkoristijo.

Zaradi zagotavljanja rentabilnosti poslovanja so rudniki premoga primorani uporabljati metode odkopavanja, pri katerih ostajajo neizkoriščene dokaj velike količine premoga. Dejstvo, da je premog iz drugih republik, dobavljen v Slovenijo, zaradi prevoznih stroškov kakih 30 do 40% dražji od domačega premoga, nas opozarja, da se ne smemo prehitro odločati za zapiranje lastnih premogovnikov. Razen tega dobava premoga iz drugih republik ni zanesljiva. Rudniki tega problema ne morejo rešiti brez družbene pomoči. Rešitev je v tem, da se prizna kritje različnih stroškov pridobivanja premoga z diferencirano ceno premoga za vsak rudnik posebej in na tej podlagi ugotovijo poprečne cene po vrstah premoga glede na kalorično vrednost, ki bi veljale za Slovenijo. Pri ugotavljanju poprečnih cen bi morali upoštevati tudi dobavljen premog iz drugih republik. Hkrati bi morali formirati egalizacijski sklad, v katerega bi se stekale pozitivne razlike poslovanja glede na odobrene cene za posamezen rudnik, po drugi strani pa pokrivalo negativne razlike za kritje stroškov rudnikov, ki imajo odobreno višjo ceno premoga od poprečnih cen, ki bi veljale za Slovenijo.

To bi bilo izvedljivo, če bi formiranje cen bilo v pristojnosti republike, podobno kot to velja za formiranje cen za električno energijo. Dokler tega ne dosežemo, je možna rešitev z dotacijami iz posebnega sklada, ki bi se moral formirati v republiki. Dotacije naj bi določili na proizvedeno tono premoga, v diferenciranih zneskih po posameznih rudnikih.

VEČ BESED KOT DEJAJ

Svet za energetiko in rudarstvo pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva je s posebnim vprašalnikom, ki ga je razposlal slovenskim rudnikom, skušal ugotoviti, kako se uresničujejo sklepi 13. seje predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, ki je bila 9. marca 1973. leta in sklepi prve konference rudarjev Jugoslavije, ki je bila 13. junija letos v Beogradu. Iz odgovorov rudnikov svet ugotavlja, da se sklepi prepočasno uresničujejo in da je zato njihov gospodarski položaj še vedno slab in negotov.

Sklepi zahtevajo zniževanje družbenih dajatev rudnikov na ravni federacije, republike in občine. Večina rudnikov zatrjuje, da pomembnejših olajšav doslej ni bila deležna. Svet predlaga, naj bi rudnike oprostil plačevanja davka iz dohodka z veljavnostjo od 1. januarja 1973. leta dalje. Glede na dejstvo, da so rudniki v občinah

s nizkimi dohodki, ni pričakovati, da bi jim le-te lahko zagotovile olajšave! Rudniki zahtevajo tudi znižanje ali ukinitve vodnega prispevka, odškodnin ribiškim društvom in podobnih dajatev.

Svet ugotavlja, da so se cene premoga in svinca letos povečale, kar je začasno izboljšalo stanje rudnikov, vendar pa hkrati ugotavlja, da naraščajo cene reprodukcijskega materiala in storitev, kar ponovno slabša gospodarski položaj rudnikov. Zaradi stalnega naraščanja cen reprodukcijskega materiala in storitev povzročajo občasno povečanje cen proizvodov rudnikov težave pri rednem poslovanju. Kazen tega za rudnike ni sprejemljivo dejstvo, da uprava železnice ne prizna uradnega povišanja cen premoga, medtem ko morajo rudniki dati posojilo za njihovo modernizacijo.

Poseben problem predstavljajo nizke svetovne cene živega srebra. Rudnik živega srebra pa izvažajo 90% svoje proizvodnje. Zahtevana izvozna premija za živo srebro še vedno ni odobrena. Rudnik živega srebra Idrija je že večkrat terjati rešitev tega problema, vendar še ni dobil odgovora zveznega sekretariata za zunanjo trgovino.

Rudniki so uveljavili ostre notranje ukrepe za izboljšanje poslovanja z racionalizacijo porabe jamskega lesa, razstreliva in drugih materialov.

Svet ugotavlja, da so bili rudnikom v letu 1973 odobreni samo nekateri najnujnejši krediti za investicijska vlaganja. Kredite so dobili od bank, sklada skupnih rezerv gospodarstva in iz drugih virov. Kreditni pogoji, ki jih zahtevajo banke, niso za rudarstvo sprejemljivi zaradi previsokih obrestnih mer (11%) in tudi zaradi prekratkih rokov vračanja. Razen tega ni znani en primer regresiranja obresti.

Problem izplačevanja jamskega dodatka je le delno rešen. Rudnik Idrija ga ne izplačuje, ker nima dovolj dohodka. Rudnik kaolina ga izplačuje samo v polovični vsoti.

Kadrovska problematika je še vedno zaskrbljujoča. Priliva potrebnih kadrov ni zaradi še vedno prenizkih osebnih dohodkov rudarjev v primerjavi s osebnimi dohodki v drugih dejavnostih. Še vedno ni doseženo, da bi bili poprečni osebni dohodki rudarjev pri 42-urnem delovnem tednu za 30% višji od republiškega poprečja. Zaradi skromnega in negotovega dohodka rudniki ne morejo zagotoviti ustreznega sorazmerja z naraščanjem osebnih dohodkov v drugih dejavnostih. Na delovno razpoložanje rudarjev negativno vpliva tudi nizek cenzus kot pogoj za prejemanje otroškega dodatka. Razen tega tudi ni sprejemljivo, da rudarji v premogovnikih stalno delajo nadure v težkih in zdravju škodljivih razmerah. K tem težavam se pridružujejo še stanovanjski in drugi problemi s področja socialne varnosti zaposlenih.

DOGOVOR V JAVNO RAZPRAVO!

Svet ugotavlja, da obstaja družbeni dogovor o prispevni stopnji za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki naj bi bil v kratkem podpisan. Ta družbeni dogovor doslej ni bil v javni razpravi. Razen tega Svet ugotavlja, da ga ni dobil niti republiški odbor Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Zato zahteva, da pride tudi ta družbeni dogovor pred podpisom v javno razpravo, tako kot je to bilo pri družbenem dogovoru o beneficiranju zavarovalne dobe.

VNOVIČ NA DNEVNI RED

Na podlagi vseh teh dejstev je svet za energetiko in rudarstvo sklenil, da je potrebno pospešeno izvajati sklepe 13. seje omenjenega predsedstva in prve konference rudarjev Jugoslavije. Da bi čim bolj rešili energetske krize, bo treba v Sloveniji izkoristiti vse obstoječe klasične energetske vire. Potrebno bo preveriti možnosti za nadaljnje pridobivanje premoga v rudnikih, ki so jih pristojni organi že pred časom označili kot neperspektivne, to je v rudnikih Kočevje, Senovo in Laško.

Da bi lahko zagotovili povečevanje izkopa v rudnikih, bo treba ustvariti ustrežne pogoje za doseglo družbeno koristnega izkopa. Predvsem bo treba ceno premoga obravnavati ločeno in sproti, da ne bi prišlo do nepotrebnega nihanja dohodka rudnikov in osebnega dohodka rudarjev. Svet tudi sodi, da je treba s problematiko rudnikov ponovno seznaniti republiški izvršni svet in gospodarsko zbornico ter od njiju zahtevati potrebne ukrepe.

Z.R

Pohod premoga

Premog kot gorivo, na katerega je svet že pozabljal, ponovno postaja zanimiv — Pri nas ga največ rabijo TE

Povpraševanje po premogu že mesece ne pojenja. Skoraj vse leto termoelektrarne delajo s polno paro. Goriva potrebujejo, kot še nikoli poprej. Pravzaprav je zadnjič šel premog tako dobro v prodajo leta 1965, a odtlej pa do letos je bila sreča za premogovnike in rudarje opoteča. Kar čez noč ni bilo več potrebe po »črnem zlatu«. Godilo se jim je tako kot zahodnoevropskim državam, ko so ugotavljali, da ima to gorivo več pomanjkljivosti kot odlik. Jelo se je govoriti o likvidaciji nedonosnih premogovnikov, o predčasni upokojitvi rudarjev, prekvalifikaciji in podobnem. Trda goriva so zamenjala tekoča. Kazalo je že, da bo premog, tudi visokokalorični, postal energija preteklosti.

Le nekatere industrijske države so bolj smotno ravnale. Nafta in derivati ter naravni plin so se uveljavljali, kjer je to terjala tehnologija in ekonomičnost. V nasprotju z Zahodno Evropo pa so svetovni gospodarski velikani počasi povečevali proizvodnjo premoga. SZ, NDR, ZDA in drugi se niso odločili za prvo pot, pa tudi Britanija je bila bolj zadržana. Jugoslavija bo letos, kot je znano, porabila za elektrogospodarstvo 17 do 18 milijonov ton premoga. Gospodinjstva pa bodo namesto predvidenih 5 milijonov porabila 7 milijonov ton premoga.

Gre za industrijo in druge porabnike, letošnje proizvodne zmogljivosti premogovnikov pa ocenjujejo na približno 32 milijonov ton lignita, črnega in rjavega premoga. Če se bo proizvodnja povečala za 100.000 ton, bo to treba pripisati posebnemu

prizadevanju rudarjev, ki že od začetka jeseni delajo vse sobote in nedelje. Združeno elektrogospodarstvo potrebuje do prihodnjega leta 21 milijonov ton premoga, leta 1980 pa se bodo potrebe podvojile — na 51 milijonov. Zato je tudi razumljiva zahteva skupščine skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki je bila 13. novembra v Beogradu, naj bi razvoju premogovnikov posvetili posebno skrb.

S podeljevanja diplom našim racionalizatorjem minuli petek v DK; priznanje je dobilo 77 naših najboljših racionalizatorjev in izumiteljev. Več o slovesnosti prihodnjič!

Ukrepi za nemoten izkop

M. Bakalli v Obiliću — Npuri za reden izkop premoga kljub zametom

PRISTINA, 3. dec. (Tanjug) — Predsednik pokrajinskega komiteja ZK Kosova Mahmut Bakalli je bil danes v Obiliću, da bi se pričel o tem, ali so ukrenili vse potrebno, da bi na površinskem kopu »Dobro selo« zagotovili redno proizvodnjo premoga, ki ga potrebujejo termoelektrarne in drugi potrošniki. Storjeno je bilo vse, da bi odstranili snežne zamete, tako da bi delavci spet lahko delali redno v izmenah in da bi zagotovili dobavo premoga po železnici vsem industrijskim odjemalcem. Sneg in mraz na Kosovu sta namreč ogrozila normalno preskrbo kosovskih termoelektrarn in drugih potrošnikov premoga na Kosovu in v Makedoniji. v Makedoniji.

Zaščita brez carine?

Predlog: premogovnike oprostiti carine za uvoz zaščitne opreme

BEograd, 15. nov. — Tanjug) — Na posvetovanju o problemih zaštite pri delu so predlagali, naj bi premogovnike oprostiti plačevanja carine za blago, ki ga kupujejo v tujini za osebno in tehnično zaščito rudarjev. To naj bi veljalo za 39 izdelkov. Ko je razložil ta predlog, je sekretar zveznega odbora delavcev industrije in rudarstva Blaže Kamčevski povedal, da premogovniki letno zamenjajo okoli 78,7 milijonov dinarjev za nakup zaščitne opreme iz uvoza. V primerjavo je še dejal, da je bil dohodek vseh rudnikov v državi leta 1971 124,3 milijona dinarjev in tako opozoril na zelo omejene možnosti rudnikov, da bi zaščitili svoje delavce.

Nov površinski rudnik

Samo 442 rudarjev bo nakopalo letno 2,5 milijona ton premoga

KOSTOLAC, 3. dec. (Tanjug) — Dela za odprtje novega površinskega kopa premogovnika Čirčkovac v industrijsko-energetskem kombinatu Kostolac v glavnem potekajo po načrtu. Zamude pa so v čobavljanju opreme, ki so jo kupili v NDR in Poljski na desetletni kredit.

V premogovnik Čirčkovac bodo investirali skupno 330 milijonov dinarjev, od česar kombinat Kostolac zagotavlja iz svojih virov 106 milijonov. Letna zmogljivost rudnika bo 2,5 milijona ton premoga. V njem bo zaposlenih samo 442 rudarjev. Pričakujejo, da bo redna proizvodnja že bo šlo vse po načrtu, stekla leta 1977.

Energetska kriza

Nafte je čedalje manj – živel premog!

Ali je izhod v premogu in atomski energiji?

OD NASEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, decembra — V teh hladnih zimskih dneh in »brezavtomobilskih« dolgih nedeljah so Zahodnim Nemcem poskrbeli časopisi za bogato berilo o »starih časih«, ko so tudi živel brez tuje nafte, pa so se vseeno greli in vseeno vozili avtomobile in tanke. Ugledni znanstveniki prerokujejo hude čase, »premogarji« iz pol pozabljenega in nesodobnega ruhrskega območja pa jih zavračajo: premoga je pod zemljo še za sto let.

Bonn že vidi stagnacijo. Če bo nafte manj samo za 15 odstotkov, torej če ne bo huje, kot grozijo naftniki danes, potem bo rast gospodarstva na ničli. Če pa bi morali pogrešati še več nafte, potem bo moral Zahodni Nemec prvič po vojni stisniti pas. Potem ne bo več toliko luksusa, ker bo večji del plače dal za kosilo in večerjo. Industrija športnih artiklov, konfekcija, pohištvo in avtomobili bodo kaj hitro (spet) postali luksuz.

In Zahodni Nemci ne bodo več polnili niti luksuznih niti navadnih hotelov na Costa del Sol in na našem Jadranu. Nič odstotka razvoja pomeni pol milijona nezaposlenih, minus v rasti pa milijon brezposelnih. Vecina od teh milijonov bi bili »gastarbeiterji«, turški, grški, španski in naši. Pomanjkanje surovine, od katere zavisi skoraj vse, bi torej pomenilo pomanjkanje dela v tovarnah in pomanjkanje artiklov v izložbah. Pa čeprav so in bi zasebne denarice in državna blagajna ostale polne. »Več denarja ni izhod, če je manj nafte«, pravi nemočni gospodarski minister Hans Friderichs.

Da bi prepustili čim več nafte industriji, bi jo bilo treba čim več nadomestiti tam, kjer se jo da, ker pa že večji del elektrike tako daje premog (jedrska energija le dober odstotek, voda pa kakšne tri), bo prvo vprašanje, ki ga bodo reševali tehnologi: kako nadomestiti bencin za motorje?

Dragi rudarji, drag premog

Med drugo svetovno vojno so nemški motorji vozili tako rekoč le na umetni bencin. Že leta 1945 so ga izdelali iz premoga kakšnih tri milijone ton. S sintetičnim bencinom je še danes povezano ime »Leuna-Werke«, ki je blizu Halla utekočinjal premog za Hitlerja. Po vojni so zavezniki prepovedali zasedeni Nemčiji izdelovati sintetični bencin. Pa tudi splašalo se ni več. Nastopila je doba nafte.

Dežela, ki je zgradila svojo gospodarsko moč v zadnjih sto letih v dobri meri tudi na premogu, se zadnjih pet let poslavlja od slavnih premogovnikov v Porurju. Vsako leto zaprejo kakšnih pet jaškov in

zmanjšajo proizvodnjo črnega in rjavega premoga za nekaj milijonov ton. »Najdražji delavci« kopljejo namreč tudi najdražji premog na svetu. Milijoni ton premoga ležijo na izsipališčih. Celotne številke pa so še vedno vsega spoštovanja vredne.

S 102,5 milijoni ton črnega premoga v letu 1972 je ZRN še vedno med največjimi proizvajalci na svetu (ZDA — 550, ZSSR — 500, Poljska — 150, Velika Britanija — 120, Francija — 30), posebej še v proizvodnji rjavega premoga, ki ga izkopljejo 110 milijonov ton (ZSSR — 160, NDR — 250, CSSR — 85, Poljska — 38). Za primerjavo še: Jugoslavija letno izkoplje okoli 30 milijonov ton vsega premoga.

Medtem ko potrebe po rjavem premogu celo rastejo in ga »požrejo« javne toplotarne, pa se črni premog kopiči na vse višjih črnih »gorah«. Od 1971. do 1972. leta so ga »kopal« za 7,5 odstotkov manj. Zaloge pa so se skoraj podvojile na več kot 16 milijonov ton. Tako gre 8 odstotkov kvalitetnega premoga za zaloge. Državna blagajna ga mora odkupiti, premogovnikom pa nadokniti vse višje primanjkljaje.

Nobena racionalizacija ne pomaga, če ni kupcev za premog. Lani so v Porurju zaprli kar šest jaškov, ki so dajali okoli pet milijonov ton premoga. Od leta 1957, torej od začetka hude premogovne krize, pa so zaprli celih 86 jaškov. Število rudarjev se zmanjšuje iz leta v leto: leta 1970 jih je bilo v ZRN 280 tisoč, lani samo še 255 tisoč.

Načrte že snujejo

Zahodnonemško jeklo še vedno kali premog, okoli 40 odstotkov elektrike pride iz termoelektrarn, pa vendar bi moral letos in v prihodnjem letu zapreti spet kakšen ducat jaškov. Porurje sicer že zdavnaj ni več klasično območje delavskih puntarjev (med rudarji je že ogromno tujcev, največ Turkov), toda socialnodemokratski vladi v Düsseldorfu so premogovniki še vedno trpko socialno in gospodarsko vprašanje. »Kako je to mogoče: primanjkuje energije, vi pa zapirate rudnike?« Ne samo rudarji, marveč tudi poslanci in celo deželni gospodarski minister Horst-Ludwig Riemer (FOP) noče tega razumeti. Če kdaj v zadnjih letih, je zdaj napočil trenutek za Porurje, pravi in

z velikimi kemijskimi koncerni snuje načrte za predelovanje premoga v nafto, plin in v surovino nasploh, ki naj bi nadomestila (vsaj delno) zlovesčo nafto.

Riemerjev načrt: uplinjen, utekočinjen premog in oplemeniten s pomočjo jedrske energije naj bi postal spet to, kar je bil pred dobrimi 15 leti: temelj domače energije. Šef združenega koncerna Ruhrkohle Ag Karlheinz Bund je prepričan, da bi tudi zelo drag nemški premog moral pripeljati do trajnejše energetske rešitve, saj ga imajo pod zemljo za dobrih sto let, nafte pa je v najboljšem primeru na svetu le za 40 let. Tona premoga stane danes okoli 90 mark in iz nje lahko po dosedanjih izkušnjah pridobijo le četrte tone bencina. Ta bencin bi stal od 30 do 35 pfenigov po litru — danes stane »naftni« bencin le še 15 pfenigov. Toda iranski šah in drugi naftniki mu napovedujejo večkratno ceno, tudi desetkratno. Tako se lahko cenik kaj kmalu spremeni in bo najcenejši bencin — umetni.

Enega zadnjih poskusnih laboratorijev v Westfaliji (Bergkamen) ima v rokah berlinski koncern Schering. Leta 1962 je opustil tudi tistih 400 ton umetnega bencina, ker se poskusi niso več splašali. Nikogar tudi niso zanimali. Bon je dajal po kakšnih 30 milijonov mark letno za raziskovanje na področju premoga, samo v zadnjem letu pa so porabniki plačali celih 7,5 milijard več za lahko (kurilno) olje.

Premog v plin in bencin

»Toda mi še obvladujemo tehnologijo in pri nas delajo še mnogi tehniki poskuse za sintezo, s katero bi lahko spet izdelovali bencin iz premoga,« se ponuja koncern. Čez noč je postal najbolj znana trdika. Medtem ko so prve dni vsi zmajali z glavami, pa se danes prav tako vsi, politiki in gospodarstveniki, že resno ubadajo z geslom »bencin iz premoga«. Dve milijardi mark investicij in v kakšnih treh letih bi lahko izdelovali sintetični bencin, pravijo v Scheringu.

Deželni gospodarski minister se vsak dan pojavlja med kemiki in fiziki. Za posel se zanima tudi bivša veriga Flickovih tovarn, ki je leta 1954 morala prenehati »čarati« s premogom na ukaz zaveznikov in bi se po 20 letih spet rada lotila črne alkimije. Koncerni pošiljajo svoje strokovnjake v Ameriko in Južno Afriko, ki sta med tem časom na nemških tehnoloških temeljih izpopolnjevali uporabo premoga. Tako deluje v Južni Afriki največja tovarna za utekočinjenje premoga v bencin, z letno proizvodnjo 230 milijonov litrov goriva. Ta tovarna »Sasol« pri Johannesburgu je danes

Nemcem to, kar je bila med vojno zaveznikom njihova »Leuna« pri Hallu.

Dve metodi za plemenitejšo rabo premoga sta na vidiku: namesto da bi premog kar žgali in s paro poganjali turbine, bi ga lahko spremenili pod visokimi temperaturami z zrakom in paro v plin, ki bi potem zgoreval ter poganjal z dosti večjim učinkom plinske turbine. Za kakšno četrtno bi bil učinek večji, ob vsem tem pa bi zmanjšali količino odpadkov (pepela) in žvepla v dimu. Druga kombinacija pa je z jedrsko centralo. Namesto da bi odvečna toplota šla v izgubo, bi jo uporabili za uplinjanje ali utekočinjanje premoga v bencin.

Letno bi lahko pridobivali štiri milijone ton sintetičnega bencina, objubljujejo v Scheringu. To bi bilo kar 20 odstotkov današnje porabe. Pogoj? Ogromno denarja in — časa.

Denar, čas in prostor

Ali vse to niso le računi brez krčmarja? Če naj bi pomanjkanje nafte povzročilo splošno pomanjkanje surovin, dela in torej tudi denarja — od kod naj bi potemakem vzeli ogromne milijarde za raziskave in nove gigantske naprave? To je eno vprašanje. Drugo pa se glasi: če naj bi premog spet postal dragocen, bi morali imeti več rudarjev. Več rudarjev pa pomeni več »gastarbeiterjev«.

Brandt bodri svoje tehnologe: to, kar smo prej nameravali storiti v petnajstih letih, moramo zdaj v petih. V 15 letih pa smo zmanjšali število porurških rudarjev od pol milijona na 170 tisoč ter zaprli 140 jaškov, mu ugovarjajo trezni Porurci. V Porurju imajo kljub socialnemu razkošju nadpovprečno visoko brezposelnost, ki skupaj z naftnim strašilom privablja spet knape na ulico.

Kar na slepo že ne pustimo zapirati naših rudnikov, se zoperstavljajo bonskim politikom.

Nepopoljšljivi optimisti objubljujejo, da bi lahko kaj kmalu dali kar 15 milijonov ton premoga več, ter da bi prepričali rudarje tudi na daljši delovni teden, če bi to bilo koristno in potrebno.

Kaj pa atomska energija? Od desetih jedrskih elektrarn sta le dve že nekako rentabilni, vse druge pa delujejo kot poskusne in jih država subvencionira, 20 jih gradijo in te so veliki up za bonške energetike. Friderichs je napovedal novih sto jedrskih kupol do leta 1985. Pa tudi takrat bi lahko pokrile le dobro desetino energetske potrebe. Danes zadovoljuje »atomski« tok šele en odstotek porabe. Čas in prostor sta tudi jedrskim elektrarnam na poti. Atomске pošasti se vsi bojijo, praznih površin pa v tej obljubi deželi skorajda ni več.

Zato je energetska zapoved dneva nazaj k premogu.

ANTON RUPNIK

Razgovor s tajnikom Šaleške folklorne skupine A. Štampferjem iz ESO

V torek, 4. decembra, je bil redni letni občni zbor Šaleške folklorne skupine. Tajnika skupine Andreja Štampferja smo zaprosili, da nam je odgovoril na nekaj vprašanj o delu folklorne v Velenju.

RUDAR - Dobro bi bilo, da nam za uvod poveš kaj več o uspehih, ki jih je vaša skupina že dosegla z nastopi doma in na tujem.

ŠTAMPFER - Doslej smo dobili več občinskih in republiških odličij, predlanskim smo osvojili 3. mesto v Belgiji, letos pa smo dobili zlato plaketo Poljske.

RUDAR - O čem ste govorili na občnem zboru?

ŠTAMPFER - Izvolili smo novo predsedstvo, ki ga vodi ing. Janez Kraševac, dogovorili pa smo se tudi za program v naslednjem letu.

RUDAR - In kako izgleda ta program?

ŠTAMPFER - Za 8. marec pripravljamo nastop v Velenju. Za dan mladosti bomo pripravili srečanje mladinskih folklornih skupin iz Slovenije. Dve naši skupini bosta gostovali v Vrnjački Banji, ena iz tujine pa bo gostovala pri nas. Potem je tu še prireditev Evropa pleše, kjer bomo prav tako sodelovali s kakšno točko.

RUDAR - Povrniva se k notranji problematiki skupine; kako ste organizirani?

ŠTAMPFER - Ustanovili smo še mlajšo skupino, v kateri so srednješolci, vajenci in drugi, na osnovnih šolah pa imamo tri folklorne sekcije. Starejša skupina pripravlja dva nova plesa za turneje, tri vaditelje pa bomo poslali v Ljubljano na posebni seminar. Tu moram reči, da nosita glavno breme Neva Trampuš in ing. Mile Trampuš. Skupine vadijo 2-krat tedensko po dve uri.

RUDAR - Koliko šteje cela skupina?

ŠTAMPFER - 80 ljudi.

RUDAR - In kakšne probleme imate? Saj veš, na kaj mislim!

ŠTAMPFER - Nujno potrebujemo garderobo, ker nam propada za 400 000 dinarjev oblačil. Nekje bomo morali dobiti denar za ta objekt.

RUDAR - Imate v programu še kakšne investicije?

ŠTAMPFER - Kupili bomo še za 20 000 dinarjev narodnih noš.

RUDAR - Kaj pa, si ure za vaje plačujete? Ali morda vsaj tistemu, ki jih vodi?

ŠTAMPFER - O tem seveda ni govora. Denar potrebujemo samo za kritje materialnih stroškov. Drugače delamo vsi zastonj. Celo družabne prireditve, izlete, si plačujemo sami - iz članarine, ki znaša 10 dinarjev mesečno za dijake in učence, 20 pa za ostale članke.

RUDAR - Si hotel s tem povedati še kaj drugega?

ŠTAMPFER - No da, nekateri nas vidijo, da gremo na izlet, pa rečejo: "Glejte, za družbeni denar ga lomi-jo ..." Ne vedo, da si to plačamo iz svojega.

RUDAR - Pa misliš, da je prav, da delate zastonj, da ne plačate niti inštruktorjev?

ŠTAMPFER - Pravim, da je, to delamo iz navdušenja in nam je všeč.

RUDAR - Dobro, ali priznaš, da je tisto, kar vi daje- jete občinstvu, neka dobrina?

ŠTAMPFER - Je, dobrina je.

RUDAR - In, ker se vse dobrine danes podrejo tržnim zakonom, dobijo vrednost in ceno, zakaj ne bi veljalo isto tudi za umetniške proizvode, za kulturne dobrine? Ali se ti ne zdi, da s tem, ko se odrekate plačilu za delo, znižujete njegovo vrednost, hkrati pa še ogrožate existencopoklicnih umetnikov, ker nava- jate ljudi na to, da je umetnost zastonj ...?

ŠTAMPFER - Že že, toda kulturo bi zbanalizirali, če bi jo izenačili s proizvodi, ki jih navadno kupujemo in prodajamo. /Razgovor vodil Vinko Ošlak./

Reorganizacija v ZO

Do sedaj je posloval zunanji obrat s sedmimi delovnimi enotami, te so: lesno skladišče z žago, mizar- ska delavnica, remontni oddelek, storitveni oddelek, kopalnica, služba zavarovanja in čistilke. Po podpisu samoupravnega sporazuma smo postali TOZD zunanji obrati.

Kaj je potrebno?

Ker tvorijo TOZD ZO trije obrati: lesni, remontno investicijski in storitveni, smo prišli do sklepa, da je nujno potrebna reorganizacija sedanje sheme in izpopolnitev z novimi delovnimi mesti.

Lesni obrat v grobem sestavljajo naslednji oddelki in skupine:

Lesno skladišče s krojenjem in dostavo lesa do skladiš- ča žage ter jaška Preloge, žaga in brusilnica z vzdrževanjem strojev. Remontno investicijski obrat sestavlja-

• Ivan POCAJT /Voznik viličarja nakladača - Zgoraj/:

Pri nakladanju kvadrov bi potreboval več podstavkov, razlaganje vozičkov pa je treba mehanizirati. Dobro bi bilo, če bi asfaltirali skladiščni prostor. S plačo pa nisem preveč zadovoljen. To vprašanje je treba reševati širše, v okviru celega RLV.

• Ivan ILOVŠEK /Cirkularist v lesnem skladišču/:

Pri žagi se mi nakopiči preveč lesa. To ovira delo. Ljudje so premalo previdni, zato je toliko nesreč!

• Stanko HERLAH /V žagi Preloge - Spodaj/:

Z osebnimi dohodki sem zadovoljen, osnovo imam 2 360 dinarjev. Doslej še nisem imel nesreče, ker dosledno upoštevam varnostne predpise!

jo: gradbeni oddelek s komunalno, zidarsko, kamnoseško in plesarsko skupino; mizarški oddelek s skupinami za krojenje, strojno obdelavo, ročno obdelavo, montažo in kolarsko tesarska delavnica. Storitveni obrat se deli na storitveni oddelek za nakladanje in transport za potrebe proizvodnje premoga in ostalih TOZD, kopalnico s pralnico in nudenje prve pomoči za vse TOZD, službo zavarovanja, čuvanje objektov za vse TOZD in službo vzdrževanja in čiščenja prostorov za vse TOZD.

Nova delovna mesta in vrednotenje mest

Iz navedenega sledi, da so zunanji obrati integralni del delovanja OZD RLV in da opravljajo del popolnoma specifičnih nalog. Z ozirom na razvoj poslovanja celotne OZD, moramo svojo organizacijo prilagoditi tako, da

bo sposobna opravljati te naloge. Obseg proizvodnje se povečuje in zato je nujno potrebno odpreti nova delovna mesta vodij posameznih obratov. Z ozirom na razširitev dejavnosti in predvideni povečani obseg proizvodnje, predvsem z usmeritvijo na sodelovanje in opravljanje storitev izven DO; prvenstveno pri remontno-investicijskem obratu, je nujno potrebno koordinacijsko telo, ki bo vsa ta dela enotno organiziralo ter usmerjalo. Organizirati moramo enotno pripravo dela. Če hočemo usposobiti pripravo dela za tako funkcijo, nujno potrebujemo kadre, v zvezi z njimi pa nova delovna mesta, kot so: vodja priprave, terminolog, lanser, ekonomist, popisovalec materiala itd. Nekaj teh kadrov imamo sami, druge si bomo morali pridobiti, in to bo tem lažje, v kolikor bo politika nagrajevanja ugodnejša, kot je danes, in če bomo imeli za najbolj nujne primere na razpolago tudi stanovanja.

Omenil sem že, da je TOZD ZO integralni del celotne združene organizacije, zaradi tega se pri vrednotenju delovnih mest opiramo na osnovno predpostavko, da se za enako ali podobno delovno mesto vseh TOZD določijo startni OD na podlagi enotnih meril. V sedanji situaciji moramo upoštevati obrat kot celoto, kajti dejstvo je, da so delovna mesta naših delavcev preizkušena in ovrednotena. V bodoče moramo pristopiti k sistemskemu reševanju vrednotenja delovnih mest. Sodimo, da naj bo zaslužek jamskih delavcev za 30 % višji od zunanjih - a za enake profile.

Odnosi znotraj obratov

Imamo 7 samoupravnih delovnih skupin z odgovornimi vodji, ki sicer delujejo, ne odigravajo pa še svoje vloge v popolnosti, ker še nimamo urejenih splošnih aktov TOZD - predvsem poslovnika, kjer bo vloga in naloga samoupravne delovne skupine točno določena. Sicer pa je bilo delo v prejšnjih oblikah samoupravnega dogovarjanja skupin v obračunskih oz. delovnih enotah precej razvito in se sedaj nadaljuje v novih oblikah in z novimi prijemi.

O aktualni integraciji

Integracija med RLV, TEŠ in RŠC je eden od načinov reševanja pereče energetske situacije v SRS in takšno rešitev tudi v našem obratu podpiramo. Predvidevamo, da TOZD v novem podjetju ne bo kakorkoli oškodovana in da se nam možnosti razvoja še bolj odpirajo.

Drugače pa smodanes s svojo proizvodnjo in storitvami vezani z 90 % naših kapacitet na TOZD PP in vsa naša sredstva - osnovna in obratna - so praktično plod dose- danjega vlaganja osnovne dejavnosti in politike vodstva RLV, ki je bila takšna, da je zagotovila cilj dela. Sedanje stanje je obeleženo tudi z nenehno rastjo enote in za- poslovanjem onemoglih delavcev ter invalidov RLV na ustreznih delovnih mestih v njej. Takšnih delavcev je v zunanjem obratu preko 150. Vsi zadovoljivo opravljajo svoje naloge in tako ostajajo enakovredni člani kolektiva. Mislim tudi, da ime RLV v novem podjetju ne sme izpasti - predvsem zaradi 100-letne tradicije, žrtev in vloženih prizadevanj generacij. To je tudi va- žen psihološki faktor, ki ga moramo upoštevati kljub temu, da je vsaka integracija osnovana na ekonomski bazi.

Ivo Rahten

Stanovanjski kredit

Interesenti, ki se niste prijaviли za stanovanjske krite- te, se še lahko prijavit. Prijavo je treba oddati v sobi 34 rdeče zgradbe uprave rudnika, kjer dobite tudi pot- rebni obrazec.

Zadnji rok za prijavo je 20. januar 1974.

AK Velenje za novo leto

Atletski klub Velenje želi vsem članom kolektiva RLV srečno in uspehov polno novo leto in se priporoča za nadaljnje sodelovanje kolektivov TOZD pri atletskih prireditvah.

Odšli v pokoj od junija

Jože TOMIC, upokojen 14. junija

Domačin, rojen 11. marca 1923 v Gaberkah pri Šoštanju. Poročen z Vido, rojeno Juvan.

Pri RLV zaposlen od februarja 1954 do januarja 1970, nakar se ponovno zaposli 15. junija 1970. Najprej dela kot polkvalificirani kopač, leta 1971 pa opravi izpit za kvalificiranega kopača. Vse do upokojitve dela v jami vzhod.

Jože SEVŠEK, upokojen 19. junija

Rojen 10. februarja 1923 v Hudinji pri Celju. Poročen z Marijo, rojeno Grm.

Pri RLV neprekinjeno od septembra 1951. Zaposli se kot jamski vozač, leta 1955 pa opravi izpit za učnega kopača in leta 1961 za kvalificiranega kopača. Leta 1956 je premeščen v zunanji obrat, kjer dela le nekaj mesecev, nato pa je ponovno premeščen v jamo vzhod. Leta 1964 je premeščen v zunanji obrat, kjer dela kot kopalničar vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Anton KOMAR, upokojen 22. junija

Rojen 18. januarja 1928 v Trbovljah. Poročen z Alojzijo, rojeno Mlinar.

Pri RLV neprekinjeno od novembra 1955. Zaposli se kot kvalificirani kopač v jami vzhod. Leta 1960 je premeščen v jamo zahod, kjer leta 1961 opravi izpit za strelnega mojstra. Maja 1972 je premeščen v klasirnico, kjer dela vse do upokojitve.

Aktivni udeleženec NOV od septembra 1944 pa vse do konca vojne.

Leopold TRÁVNER, upokojen 30. junija

Rojen 4. novembra 1918 na Gomilskem pri Celju. Poročen s Štefanijo, rojeno Kerner.

Pri RLV neprekinjeno od junija 1957. Najprej dela kot specialist v zunanjem obratu. Leta 1958 postane upravnik počitniškega doma v Fiesi, kjer dela do leta 1961, ko je razporejen na delovno mesto referenta za stanovanjska vprašanja, leta 1962 pa za referenta za rekreacijo v kadrovsko-socialnem sektorju. Leta 1964 je razporejen na delovno mesto ekonomista v zunanjem obratu in leta 1966 na delovno mesto vodje okrepevalnice, kjer dela vse do upokojitve.

Aktivni udeleženec NOV od 1. 6. 1941 pa vse do konca vojne. Od leta 1944 je 20 % vojaški invalid.

Martin KOREN, upokojen 5. julija

Domačin, rojen 19. avgusta 1917 v Podgorju pri Velenju. Poročen z Ido, rojeno Venišnik.

Pri RLV neprekinjeno od januarja 1949. Vse do upokojitve dela v jami vzhod, in sicer kot rudarski nadzornik do leta 1952, nato do leta 1962

kot tretjinski poslovodja. Leta 1962 je razporejen na delovno mesto vodje zračenja, sanacij in transporta. Od leta 1970 pa do upokojitve dela kot poslovodja I.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Aktivni udeleženec NOV od julija 1944 pa vse do konca vojne.

Jože VIDMAR, upokojen 5. julija

Rojen 7. marca 1922 v Brezju pri Krškem. Poročen z Marijo, rojeno Hočevar.

Pri RLV neprekinjeno od julija 1950. Vse do upokojitve dela v jami vzhod, in sicer kot rudarski nadzornik do leta 1962, ko je razporejen na delovno mesto vodje oddelka 80. etg., krovina. Leta 1964 je razporejen na delovno mesto vodje oddelka, leta 1965 pa na delovno mesto tretjinskega vodje transporta. Od septembra leta 1965 dela kot vodja oddelka II, od leta 1970 do upokojitve pa kot nadzornik oddelka I.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Aktivni udeleženec NOV.

Hubert MRAVLJAK, upokojen 7. julija

Domačin, rojen 11. julija 1922 v Škalah pri Velenju. Poročen z Ljudmilo, rojeno Brodnik.

Pri RLV neprekinjeno od 6. maja 1949. Dela vseskozi v jami vzhod, in sicer kot rudarski nadzornik do leta 1959, ko je razporejen na delovno mesto tretjinskega poslovodje. Leta 1962 je razporejen na delovno mesto vodje priprave 90., 100. in 101. etg., leta 1964 pa na delovno mesto vodje vseh priprav. Kot poslovodja I. dela od leta 1970 pa vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Večkratni prejemnik odlikovanj, pohval, nagrad. Med drugim: medalje za hrabrost - 1962, medalje zaslug za narod - 1951, reda dela s srebrnim vencem - 1957, reda dela z zlatim vencem ...

Aktivni udeleženec NOV od 23. julija 1944 pa vse do konca vojne.

Matija OCEPEK, upokojen 7. julija

Domačin, rojen 21. februarja 1922 v Lokovici pri Šoštanju. Poročen z Rozalijo, rojeno Gajer.

Pri RLV neprekinjeno od 1. oktobra 1951. Vse do upokojitve dela kot rudarski nadzornik v jami zahod, in sicer na delovnem mestu pomočnika revirnega nadzornika do leta 1959, nato kot nadzornik investicij I do leta 1962, ko je razporejen na delovno mesto tretjinskega vodje zračenja. Leta 1964 prevzame delo vodje oddelka proizvodnih procesov, od leta 1966 do upokojitve pa je na delovnem mestu tehnik obračunske enote I.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Aktivni udeleženec NOV od 8. avgusta 1944 pa vse do konca vojne.

Ivan POTOČNIK, upokojen 20. julija

Domačin, rojen 6. oktobra 1924 v Arnačah pri Velenju. Poročen z Doro, rojeno Likar.

Pri RLV neprekinjeno od novembra 1950. Vse do upokojitve dela v zunanjem obratu, najprej kot nakladalec lesa, od leta 1967 pa kot lesni manipulant.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Aktivni udeleženec NOV od maja 1944 pa vse do konca vojne.

Jože PIRMANŠEK, upokojen 27. julija

Domačin, rojen 12. decembra 1919 v Podkrajju pri Velenju. Poročen z Jožefo, rojeno Mihelec.

Pri RLV neprekinjeno od junija 1946. Zaposli se kot kvalificirani kopač, leta 1963 pa opravi izpit za strelnega mojstra. Dela v jami zahod, leta 1961 je premeščen v jamo vzhod, leta 1963 pa v Rudarski šolski center. Leta 1964 je ponovno premeščen v jamo vzhod, kjer dela do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Franc GOMILŠEK, upokojen 31. julija

Domačin, rojen 5. marca 1920 v Ravnah nad Šoštanjem. Poročen z Marijo, rojeno Sitar.

Pri RLV neprekinjeno od aprila 1947. Zaposli se v jami vzhod, leta 1969 je premeščen v jamo zahod, nato ponovno leta 1970 v jamo vzhod, kjer dela vse do upokojitve. Na rudniku se zaposli kot priučeni kopač, leta 1963 pa opravi izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Jože SEVNIK, upokojen 1. avgusta

Rojen 3. februarja 1924 v Zabukovici. Poročen z Matildo, rojeno Močilnik.

Pri RLV neprekinjeno od septembra 1954. Zaposli se v jami vzhod kot kvalificirani kopač. Leta 1968 je premeščen v jamo zahod, kjer dela vse do upokojitve.

Jože KOPITAR, upokojen 3. septembra

Domačin, rojen 21. februarja 1924 v Ložnici pri Velenju. Poročen z Marijo, rojeno Potočnik.

Pri RLV neprekinjeno od junija 1952. Dela vseskozi v jami vzhod, le v letu 1969 je premeščen za 3 mesece v jamo zahod. Zaposli se kot nakladalec premoga na čelu in v pripravah, nakar leta 1955 opravi izpit za PK kopača in leta 1958 izpit za KV kopača. Do leta 1965 dela v pripravah in na čelu, nato pa opravi izpit za strelnega mojstra. To delo žal opravlja le eno leto, ker se ponesreči in zaradi tega dela vse do upokojitve kot stikalničar.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

V času NOV od 10. junija 1942 interniran v Nemčijo, od koder je bil izpuščen šele v letu 1945.

Viljem ROŠER, upokojen 6. septembra
Domačin, rojen 6. aprila 1930 na Paškem Kozjaku. Poročen z Albino, rojeno Martinc.

Pri RLV neprekinjeno od aprila 1963. Zaposli se v zunanem obratu kot nekvalificirani delavec, od koder je premeščen junija 1964 v obrat ESO, kjer dela vse do upokojitve. Maja 1964. leta opravi izpit za polkvalificiranega elektrovarilca.

Mirko HOSTNIKAR, upokojen 25. septembra
Rojen 18. julija 1919 v kraju Činžat. Poročen z Ivanko, rojeno Gril.

Pri RLV neprekinjeno od januarja 1955. Zaposli se kot vozač v jami vzhod, leta 1957 opravi izpit za pomočnika kopača in leta 1960 za kvalificiranega kopača. Takoj po opravljenem izpitu za KV kopača je premeščen v jamo zahod, kjer dela vse do upokojitve. Leta 1969 opravi še izpit za kvalificiranega cirkularista.

Ivan PIRŠ, upokojen 30. septembra
Rojen 17. oktobra 1927 v Prevaljah na Koroškem. Poročen z Angelo, rojeno Jezernik.

Pri RLV neprekinjeno od julija 1968 kot samostojni jamomerec. Pred tem zaposlen pri RLV s prekinitvami od leta 1942, nato od leta 1963 do ponovne zaposlitve na RLV dela kot vodja jamomerstva v RŠC.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.
Aktivni udeleženelec NOV od maja 1944 pa vse do konca vojne.

Franc ŠTRAKL, upokojen 11. oktobra
Rojen 26. januarja 1927 v kraju Bunčane pri Ljutomeru. Poročen z Olgo, rojeno Gregorc.

Pri RLV neprekinjeno od avgusta 1964. Zaposli se kot vozač v jami zahod, kjer dela vse do upokojitve. Leta 1965 opravi izpit za pomočnika kopača.

Ivan KOVAČ, upokojen 25. oktobra
Domačin, rojen 24. decembra 1928 v bivšem Šentjanžu pri Velenju. Poročen s Stanislavo, rojeno Verboten.

Pri RLV neprekinjeno od maja 1950. Zaposli se v jami vzhod kot kopač na odkopih. Leta 1963 je premeščen v RŠC, kjer dela kot inštruktor praktičnega pouka v jami. Leta 1964 se ponovno zaposli v jami vzhod, kjer dela vse do upokojitve.
Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Karl ZLODEJ, upokojen 31. oktobra
Rojen 10. oktobra 1919 v Stenica pri Vitanju. Poročen z Milico, rojeno Grm.

Pri RLV neprekinjeno od 16. oktobra 1946. Za-

posli se na vzhodu kot KV kopač. Leta 1958 opravi izpit za VK delavca rudarskih del, leta 1959 pa še izpit za strelnega mojstra. To leto je tudi premeščen v jamo zahod, kjer dela do leta 1972, ko je premeščen v obrat OMKT - Škale.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Ivan PIRC, upokojen 5. novembra
Domačin, rojen 27. februarja 1927 v bivšem Šentilju pri Velenju. Poročen s Štefko, rojeno Breznik.

Pri RLV neprekinjeno od novembra 1948. Zaposli se kot vozač v jami vzhod. Leta 1955 opravi izpit za pomočnika kopača. To delo opravlja do leta 1957, ko je zaradi invalidnosti premeščen v zunanji obrat, v pleskarsko delavnico, kjer dela vse do upokojitve. Leta 1972 opravi še izpit za kvalificiranega slikopleskarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Ivan STROPNIK, upokojen 9. novembra
Domačin, rojen 25. avgusta 1935 v Belih vodah nad Šoštanjem. Poročen z Ivanko, rojeno Menih.

Pri RLV neprekinjeno od aprila 1957. Zaposli se v jami zahod, kjer dela vse do upokojitve. Svoje delo pričinja kot vozač v jami, nato opravi dva izpita: leta 1960 za pomočnika kopača in leta 1966 za kvalificiranega kopača. Do leta 1966 dela na čelu, nato do upokojitve kot tirničar in pri popravilu poteznih naprav.

Ivan NAVERŠNIK, upokojen 1. decembra
Domačin, rojen 20. avgusta 1920 v Šoštanju. Poročen z Marijo, rojeno Mravljak.

Pri RLV neprekinjeno od novembra 1947. Na RLV se zaposli kot jamski delavec in dela večinoma kot vozač. Leta 1960 je premeščen na zunanji obrat, kjer dela vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo pri RLV.

Ivan VAJTHAVZER, upokojen 25. decembra
Domačin, rojen 12. septembra 1928 v Škalah pri Velenju. Poročen z Vero, rojeno Hriberšek.

Pri RLV od maja 1958. Zaposli se kot kvalificirani kopač v jami zahod. Leta 1959 opravi še izpit za strelnega mojstra, 1962. leta pa je premeščen na zunanji obrat, kjer dela vse do upokojitve.

RoM

oo

Članom kolektiva, ki so odšli v pokoj, želimo zdravja, srečo v družini, veliko let uživanja zaslužene pokojnine - in prijetno praznovanje novega leta.

oo

Za zgled

Tovarištvo je marsikje zgolj beseda, zagotovo pa ne med našimi rudarji; pri njih je to pomoč, ko jo sodelavec najbolj potrebuje. V transportu ZAHOD, na primer, ni dolgo tega, ko so na pobudo Hinka Korelca zbrali okoli tristo tisoč starih dinarjev, da pomagajo sodelavcu Avgustu Brinu, ki je že leto dni bolan. Da v bolnicah obiskujejo bolne sotovariše in jim dajo s toploto besedo in simboličnimi darili vedeti, da ne pozabljajo nanje - pa je pri njih, kot pri naših rudarjih nasploh, že staro izražanje prijateljstva ...

oo

Veliko uspeha vsem članom kolektiva RLV v novem, 1974. letu vam želi vojak S. Hutinski iz Aleksinca.

oo

Licitacija gradbenih parcel GORICA

Razpis licitacije je minuli teden objavil NAŠ ČAS, bo pa v sredo, 16. januarja 1974, ob 15. uri v sejni sobi skupščine občine Velenje.

Podrobna pojasnila o pogojih licitacije ter o urbanističnih, geometrijskih, komunalnih in pravnih vprašanjih lahko dobite v sredo, 9. januarja 1974, ob 14,30 v upravni zgradbi skupščine občine Velenje, soba 9 v pritličju.
Če bo lepo vreme, bo istega dne organiziran tudi ogled parcel.

Naši mladi v Gorenju

Štirideset članov kolektiva RLV je 8. decembra vrnilo obiske kolegom v Gorenju. Ogledali so si proizvodnjo štedilnikov, pralnih strojev, hladilnikov in elektronike.

Po ogledu je bil sprejem, ki ga je organiziralo predsedstvo mladinskega aktiva Gorenje. Obiskovavce je pozdravil predsednik mladine v Gorenju Travner. V nagovoru je na kratko orisal tudi razvoj Gorenja, sekretar Krebel pa je povedal nekaj misli o namenu izmenjave obiskov. Predsednik naših mladih Mastnak se je zahvalil gostiteljem in jim podaril rudarsko svetilko. Namentakih ekskurzij je predvsem v pristnejših vezeh med delavci ene in druge DO - in vse kaže, da je bil v celoti dosežen ...

v.o.

RUDAR - priloge INFORMATOR
Glasilo kolektiva rudnika lignita Velenje, naslov splošne uprave: Velenje, Rudarska 6, telefon h.c. 85 020 • Za organizacijo izdavanja in urejanje skrbi služba za obveščanje • Odgovorni urednik Jelen Teodor • Naslov uredništva: Velenje, Prešernova 5 /kadrovsko-socialni sektor rudnika, soba 31/, telefon /interno/ 6-8 • Tisk: Tiskarna RLV - Velenje, Foitova 10 • Glasilo prejemaajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja enkrat mesečno in po potrebi • Naklada: 3 750 izvodov.

20 let novega jaška

Neskončni trakovi transporterjev brezbrizno nosijo kose premoga, pa premogov prah, kakšno izgubljeno rokavico morda ... in vse mehanske naprave zarotniško molče o tem, kar nas danes zanima. Dvajset let je, ko je devetnajstkratni udarnik Resnik podal direktorju rudnika škarje, trak je padel in prvi voziček, okrašen z zelenjem in Titovo sliko, je pripeljal iz rova. Resnik, Podpečan, Samec, Ocepek, Ocvirk ... koliko jih je še, ki bi jih morali omeniti! Moč so vlili v betonske opaže, zvitost so speljali po labirintu novega jaška, vztrajnost so zakurili po domeh in tovarnah - ostal jim je samo pošten odnos do dela, ponos in lepi spomini; in nam vsaj majhna pozornost, ki jim jo dolgujemo, vsaj začudenje, kako so vse to zmogli ...?

Franc RESNIK

/Ob prazničnem vozičku levo spodaj!/
 Ja, takrat mi je bila smrt že trikrat čisto blizu. Moram reči, da je bila tudi od tega korist. Ko sem prišel po srečnem izidu pijan domov, zaradi teh posebnih okoliščin ni bilo pridige. Pozneje sem to izkoristil in sem še večkrat "komaj ušel smrti". Smo pa znali zagrabit, kjer je bilo treba. V Holandiji sem si nabral silikozo, v Srbiji reumo ... zdravnik me je moral prav napoditi v penzijo. Drugače še danes primem za kaj. Pred eno uro smo dobili telička. No, vino imamo, saj lahko še natočim, sam ga ne smem piti. Najlepše je, ko pride kak star znanec iz jame, potem pa se spominjava ... Ja, še zmeraj sem nekako na rudniku. Kjer delaš, kjer si pustil moč, tja te vleče.

Jože PODPEČAN

/Vodil gradnjo novega jaška - Slika spodaj!/
 Na poziv rudniškega komiteja KPS in sindikalne podružnice so se na nedavnem sestanku manjši kolektivi zavezali, da bodo s svojim prostovoljnim delom priskočili na pomoč rudarjem. Tako so kolektivi zunanjih obratov in posamezniki tako partijski ka-

Velenjski rudarji dvigajo proizvodnjo

Naglo se bližajoča zima in velik razmah naše industrije, ki se je po vojni skoraj potrojila, zahtevata vsak dan več in več premoga. Pred rudarji je težka naloga: nakopati je treba toliko premoga, da ga bo dovolj za tovarne, da bodo krile vse potrebe našega prebivalstva po mestih in industrijskih središčih in da bodo založene s premogom naše šole, bolnišnice, uradi in gospodinjstva.

kor nepartijski, sprejeli naslednje obveznosti: elektro-delavnica in mehanična delavnica po 250 vozičkov premoga, garaža, industrijska šola, strojni obrat po 200 vozičkov, strojna mehanična delavnica 200 delovnih ur, rudniški magazin, mizarska delavnica in frontna brigada Maribor po 150 vozičkov, pripadniki ostalih kolektivov in 17 posameznikov pa bodo dali 625 vozičkov, skupaj 2175 vozičkov in 200 delovnih ur.

Slovenski poročevalec, 20. nov. 1949

Pohvaliti je treba tudi nameščence, ki so skoraj vse zadnje nedelje skupaj z drugimi odhajali v jamo. Čeprav niso vajeni težkega rudarskega dela, so pokazali veliko požrtvovalnost in mnogo ljubezni do delovnega ljudstva po mestih in industrijskih središčih, ki še ni preskrbljeno s premogom za zimo. Mladinci industrijske šole tudi tokrat niso hoteli izostati. Vsakemu pozivu naše Partije se prvi odzovejo ter sprejemajo nove obveze, ki jih v postavljenem roku dosežejo in presežejo. Tako so se zavezali, da bodo do 15. decembra nakopali in naložili za potrebe široke potrošnje 200 vozičkov premoga. Do danes so že naložili 150 vozičkov, do konca roka pa bodo to število vopličkov prekorajčili.

Da rudnik presega proizvodni plan, imajo veliko zaslug komunisti in frontovci iz ljubljanske in mariborske oblasti, ki so pravilno razumeli potrebe in naloge naših rudnikov, opustili so svoje redno delo ter se povežali z rudarji v trdno celoto. Vsak dan daje rudnik več in več premoga. Številne družine jim bodo hvaležne, ker s svojimi rokami pomagajo, da bo v mrzlih zimskih dneh v njihovih domovih toplo in prijetno. Kot najbolj delavna sta se v tem času izkazala tovariša Franc Bohanec iz ljubtomerskega okraja ter Slavko Ravlič iz Celja. Izmed domačih rudarjev pa so se pri delu pomovno odlikovali to-

variši: Rafael Rednak, Alojz Zajc II, Karl Siter ter Alojz Fliš.

Ne glede na sprejete individualne obveznosti bodo v rudniku do 15. decembra delali vse nedelje. Prvi prostovoljci se že javljajo, njihovo število se veča vsak dan. Tako bo spet sto in sto ton premoga več.

Velenjski rudnik pa čakajo še druge težke in odgovorne naloge. Med najvažnejše spada gradnja stanovanjskih objektov. Rudarju, ki preživi več kot pol dneva v slabem zraku in vročini pod zemljo, je treba nuditi udobno, svetlo in zračno stanovanje. Postavljenih je že nekaj ponosnih stavb, ki bodo lahko sprejele v najbližji bodočnosti svoje prve stanovalce. V kratkem bo dograjena tudi velika in moderna kopalnica, ki bo zamenjala prejšnjo staro in neudobno.

Največje in obenem najodgovornejše delo pa je novi jašek. Pred dobrimi 10 dnevi so graditelji tega jaška doživeli velik dan. Po dolgih mesecih težkega in naporega dela so prišli do prvega premoga. Gradnja je pod strokovnim vodstvom tov. Podpečana. Ni nesebično in požrtvovalno vloga ves svoj trud in znanje v to veliko delo. Z novim jaškom bo postal velenjski rudnik eden izmed največjih v Sloveniji, kjer se bo dnevno nakopalo na tisoče ton premoga.

Od 15. novembra do 15. decembra bo nagradno tekmovanje rudarjev. Uprava je razpisala nagrade, ki jih bodo prejele posamezne brigade oziroma številke. Razen dosežene produktivnosti se bo upoštevala tudi disciplina, ki bo eden glavnih pogojev za dodelitev nagrade.

Rudniški kolektivi se te dni odločno borijo, da doseže in preseže plan. Zaveda se, da je le v skupnosti moč in da so zmage in uspehi samo tam, kjer so vsi trdno povezani v celoto, kjer vsi nesebično in požrtvovalno delajo.

Prvo slovesnost smo imeli 1946., ko smo določili lokacijo za novi jašek. Naslednje leto smo začeli delati. Pri gradnji je sodelovalo nekaj čez 40 ljudi. Mesečno smo izkopali in obzidali okoli 30 m rovov. Delovni pogoji so bili težki, zato smo delali po šest ur; vendar smo delali tudi v nedeljah. Časi si postajajo v nečem podobni ... Imeli smo srečo, da ni bilo niti ene smrtne žrtve, pa tudi večje nesreče nismo imeli. Precej težav nam je delal plin; ni bilo mehanizacije, tudi varnostni sistem ni bil izpopolnjen. Brigadirji so bili takrat: Resnik, Samec in Ramšak. Zaslužki so bili kar dobri, sicer pa smo za novi jašek izbrali samo najboljše delavce. Red dela, ki sem ga takrat dobil, me predvsem spominja na to, da smo delali nekaj zelo pomembnega, velikega!

v.o.

PREKLICUJEM

- veljavnost plačilnega kartončka RLV, številka 658 - Anton Satler /Kale 8, Žalec/;
- veljavnost plačilnega kartončka RLV, številka 1567 - Štefan Krajcar /Paka 55, Velenje/;
- veljavnost plačilnega kartončka RLV, številka 1436 - Miroslav Kondić /Koroška 62, Velenje/.

V »Ljudski pravici« piše v daljšem članku z naslovom »Rudarji, ki odpirajo enega največjih premogovnikov« med drugim tudi tole: »Spočetka je bilo zaposlenih samo 40 rudarjev. Najbolj sta se izkazala brigadirja Franc Resnik in Ivan Ramšak.«

... Resnikova in Ramškova brigada sta prodrli že 170 metrov globoko, ko so se zaradi silnega pritiska začele sesipavati stene. Oporniki niso več zdržali. Bila je nevarnost, da bo Resnikovo brigado zasulo. Toda Resnikova in Ramškova se nista dali ugnati. Pogumno sta stopili v najhujšo delovno bitko, kar jih je bilo dotlej pri kopanju jaška. Več ur sta v veliki nevarnosti tesarili, da sta zavarovali nevarna mesta. Končno so rudarji zmagali ...

Zajeten članek dopolnjuje Resnikova slika, pod katero piše: osemkratni udarnik.

— Ob vetih jutraj je bilo. — se spominja Resnik. — ko sem z brigado prvi prišel pri 317 metrih na plast premoga. Veselo novico sem sporočil naprej in ko je bilo šihla konec, je moji skupini sindikat podaril 50 litrov vina.

Potem so kopali naprej. Ko so se prebili 375 metrov globoko, so začeli kopati zvezni rov. V »Slovenskem poročevalcu« takole piše na prvi strani med drugim:

Pod zemljo pa se najboljši velenjski rudarji vztrajno noč in dan prebijajo iz stare jame in iz novega jaška, da skopljajo zvezni rov, dolg 1200 metrov, 375 metrov globoko se borijo s trdimi premogovnimi stenami, s plini in s slabim zrakom. Rudarji iz novega jaška — 12-kratni udarnik Franc Resnik, star specialist za gradnjo jaškov, Ivan Ramšak, kopač Jože Kvarar in Miha Jan — se vsak dan v ozkem košu spuščajo s svojimi fanti v črno jamo. Tam pa ustvarjajo čuda. Čeprav so izmučeni, se vračajo iz novega jaška veselih lic, saj so vsak dan bliže svojemu cilju ...

TT, 1. dec. 1964

Veliko kokodajsanja, malo jajc - veliko planiranja, manj realiziranja.

NEUMEN FILOZOF ...?

Stari Grki so usmrtili filozofa Sokrata, ker so menili, da je sovražnik države. Da je res imel o državnih zadevah posebno mnenja, pove naslednja zgodba!

Oborožen mož se je podil za nekim ubežnikom in od daleč zavpil Sokratu, ki je prav tedaj stal pred svojo hišo: "Ustavi ga!" Toda Sokrat se ni premaknil in bežečemu se je posrečilo uiti. Zdaj se začne pogovor med oboroženim možem in Sokratom ...

- Zakaj nisi zaustavil morilca?
- Morilec? Kaj je morilec?
- Neumno vprašanje. Morilec je človek, ki je ubijal.
- Torej mesar?
- Neumno. Morilec je tisti, ki je ubil človeka ...

NAGLICA PA TAKA

Miha pet minut čez pet zaskrbljen prisopiha na štacjon v Savinjski in skozi fenster vpraša prometnika, če ni prepozen za vlak ob petih. "Ne," ga potrošta prometnik, "čez kakšnih 10 minut bo tu, ker je Floki vlakovodje malo prej že tekel mimo proti naslednji postaji."

♦ Član kolektiva, ki nam je poslal zadnji dve šali, naj pošlje lastnoročno napisan naslov, da mu jih honoriramo.

PRED SODNIKOM

Sodnik je Korla spoznal za krivega, ker je sosedovi "sami" zabrusil; krava!

- To potemtakem pomeni, da ji ne smem več reči krava? zavrti Korl v sodnika.
- Tako je! reče strogo sodnik.
- Pa kravi lahko rečem gospa? nadaljuje Korl.
- Seveda, zakaj pa ne! se namuzne sodnik ...

LOVSKI RAZGOVOR

- Moja žena je kot srna: vitka, nežna, ima lepe oči ...
- Moja je kot lisica; zvita je in lažnjiva.
- Moja tudi ni človek!

A - B-ju ...

- A - Slišal sem, da tvoja žena trpi za nervozo. Je to res?
- B - Oslarija! Žena ima nervozo, trpim pa jaz!

ČUDEŽ

- Najraje imam simfonične koncerte.
- Ne zdiš se mi tako muzikalen.
- Ne gre za to.
- Zakaj pa?
- Zdi se mi, da vidim čudež, ko gledam toliko žensk, ki sedijo ena poleg druge - in molčijo ...

/Mastnak/

- Aha, torej vojak ...?
- O Atena, ne! Hočem reči, da je morilec ta, ki je ubijal v mirnem času.
- A tako, razumem; potemtakem rabelj?
- O Zeus, to vendar ne. Razumi, kot je treba! Ubil je človeka na njegovem domu!
- In zakaj tega ne rečeš takoj? ... Šele zdaj te razumem; torej je bil zdravnik, ali ne?!

VARČEVANJE PO NAŠE

- Kaj pa mislita: šele pol šihta je mimo, pa ga že cimprata na riti!
- Hja, ko pa smo zadnjič rekli, da je treba les šparati. - ???
- Pa ja, kaj naju čudno gledate, štajger; če ne bi sedela, bi zdajle šlo lesa za cel cimperl!

- Potlej pa, reče Korl in se obrne k sosedovi "sami", nasvidenje, gospa!

Imel je punco, da - če bi ji noge zravnali - bi bila največja ženska na svetu ...

Ko ga je neka sramežljivka na plaži okregala, ker je nag odtakal pod tistim ogromnim trebuhom vsem na očeh, jo je z vzdihom nagovoril: "Pa ste kaj videli? Jaz že svojih 20 let ne vidim, kako je spodaj ..."

Ustrelili so ga po 1. členu mornariškega pravilnika, ker na ladji ni zamašil neke luknje, ki jo je videl, ko je nekoč pogledal s spodnje na zgornjo - izletniško palubo.

STARI PREGOVORI V NOVI OBLEKI

Pozdravi starejšega od sebe, ker nikdar ne veš, kdo je tvoj oče.

Ne hvali dneva pred večerom - ne hvali nadrejenega pred upokojitvijo.

Železo kuj, dokler je vroče - spoznaj slabosti nadrejenega, predno on tvoje.

Dober sosed je boljši kot deset stricev - dober šef enote je bogastvo enote.

Ni vse zlato, kar se sveti - ni vse dobro, kar je dobro plačano.

DVA RUSKA PREGOVORA

Ne govori, da si se učil, ampak pokaži, kaj si se naučil!

Kdor govori - seje, kdor posluša - žanje!

Priznaj, kolega, letos si me krišpal; me stozdiral, zintegiral, že v aprilu me znerviral. Šifre hudó si skompliciral; P-G-M in P-Z-S, P-P pa S-k-S; kdo, za vruga, te bi dešifriral! AV edino še razumem, ESO tudi, ZO za silo; AV zato, ker je pač "av", če koga naj bi se privelo. Sicer pa: Že interes širokokrili kroži in išče formulo, da v novem letu šifre te - če treba bo - povezi. Pótlej bo drugačna kalorija, žarnica le redkokdaj bo tlela, premog novi bréncal bo v žicah: dolgočasna sveča bo oplela. Šesti dan v tednu prava bo sobota in tudi sedmi dan "sami" boš napota.

Na vse mile viže iskal bodeš razvedrila, še "ta stari" rečeš: "Kaj ko skupaj črepe bi pomila?" Pod boš hotel biksat', tepihe prezračit', mulca cvekov rešit', z žlahto se pobratit'.

Sama bo vsa srečna, sosede skup bo zbrala, vsem te bo hvalila; regljala, klepetala ... Od hvale boš zardeval, kot nor bezljal po hiši, postregel kiklam z vsem, kar najde se v niši.

Namesto v jami, po njej v bifejih, oštarijah vikend ti bo minil v hišnih drobnarijah. Kot višji glas hudó lepó oznanja, tudi druge dneve kmalu rešiš se garanja.

Hup- in intercuge, zasekače, transporterje kmalu družba ti v muzej odpelje. Za delo tvoje grobo odkrili bodo stroj prečudovit, ki mislil, delal zate bo, četudi na kredit.

Nič več strašni tehokrati, biciklisti, raznorazni štajgerji in drugi -isti, pameti ne bodo ti solili in odločanja na véliko kratili. Pač do zdaj nisi se zavedal, da gospodarnost, kot tudi žrtev, le tákrat kaj veljá, če žegnana visoko je z neba.

Je pač tako, da iz kaše v kašo padaš; ênkrat pridobivaš deficit, drugič grešen kozel si zato, ker konjunktorno črno je zlato. Posredi vedno je še stari trik, da tisti, ki bi moral ti odgovor dati, znajde se in začne ti levite brati.

Pa kaj: znana je resnica, da rečeš, če ni prazna skleda: "Ne jezim se, četudi kdo priseda." Porečeš skoraj zagotovo; zdajle tudi meni; "Spet se en patron od čvek mogočen peni."

"Raje," boš dodal, "povej tam v tisti hiši, da čas je že, da kdo rudarja sliši."

"Da manj pisarijo naj pisma," utegneš še naročat', "in da v zvezi s kakšnim davkom, se dalo pametneje bi poročat'".

Potem bi še temnejše redukcije pregnalo novo leto, Silvestrovo še bolj v zboru bi bilo odpeto. In vodo v jami bi lažje pretrpeli, ker več zaupanja v skupnost bi imeli.

Ob kazavcih ure na dvanajsti v noči starega na novo leto napili bi; ti meni, knap, jaz tebi, oba obema polovicama ob sebi, mi vam vi nam in rekli bi: "Velenjčani smo vsi, zato naj vsem enako srečo prinese novo leto!"

Informator